
1-asis (iškilmingasis) posėdis 1996 m. lapkričio 25 d.

Seimo nario J.Avyžiaus įžanginė kalba

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo narys J.AVYŽIUS

PIRMININKAS. Gerbiamieji, amžiumi vyriausiojo privilegija, kurią įteisina Lietuvos Respublikos Konstitucija 66 straipsniu, suteikia man didelę garbę pradėti naujai išrinkto Seimo pirmąjį posėdį ir pasveikinti visus čia susirinkusius.

Visi mes esame vienos Motinos - Lietuvos - vaikai, išaugę iš to paties daugiašakio kamieno, prieš ilgus šimtmečius įleidusio šaknis judrioje Europos kryžkelėje. Kai didžiosios kaimynės, misdamos mūsų tautos gyvybiniais syvais, augo ir klestėjo, mes nykome užgožti jų šešėlyje. Atšiaurūs istorijos vėjai negailestingai laužė tautos kamieno šakas, rovė iš šaknų ir būdavo tokių tragiškų momentų, kad visai parblokšdavo. Tačiau tos kelios dar nenutrūkusios šaknelės gaivalingai kabindavosi į žemę, godžiai siurbdamos į save gyvybę, ir Lietuva vėl atsitiesdavo. Dviejų amžių sandūroje ji, mūsų Tėvynė, vėl išgyvena vieną tų dramatiškų istorinių momentų, kuriais išvarpytas vingiuotas tautos kelias. Šiandien Lietuva laisva ir nepriklausoma. Deja, savo savanaudžių vaikų, praradusių dorą ir sąžinę, nuskurdinta, praskolinta, alkana, dvasiškai nualinta, praradusi tikėjimą teisingumu. Būkime dėkingi savo rinkėjams, neabejingiems valstybės likimui. Tai jų demokratiškai išreikšta valia mums pavesta tarnauti Lietuvai.

Turime atsiprašyti ir už tuos, kurie netesėjo prieš ketverius metus duotų pažadų, ir todėl nemaža dalis žmonių, apimtų nevilties ir abejingumo, atsidūrė niekieno žemėje. Tačiau su panieka nusigręžę nuo juos apgavusių, kartu jie paliko daugiau erdvės pozityviųjų politinių jėgų pergalei. Gerbdami Lietuvos žmonių valią, jų politines nuostatas, pareikštas rinkimų metu, mes turime siekti tolerancijos, tarpusavio sutarimo, priimdami lemtingus tautai ir valstybei sprendimus. Gal nesidalykime į laimėjusius ir pralaimėjusius, kad vieni nuo pergalės svaigulio nepasikeltų puikybės, o kitiems proto neužtemdytų pagieža. Juk visus mus jungia bendras tikslas - išsaugoti stebuklu atgautą nepriklausomybę, stiprinant Lietuvos valstybingumą, ir vieningai dirbti jos žmonių gerovei. O šį tikslą pasiekti galime tik eidami per asmeninių ambicijų ir nesutarimų liūną nutiestu santarvės tiltu, praskaidrindami Lietuvos žmonių dvasią, sugrąžindami jiems tikėjimą amžinomis vertybėmis, kuriomis garsėjo mūsų protėviai, - sąžiningumą, darbštumą, teisingumą. Tik nuo mūsų visų sutelktų pastangų, grindžiamų valstybiniu mastymu, didžiulės atsakomybės suvokimu, nuo sąžiningo visos Lietuvos žmonių darbo priklausys, kada atsities Lietuva, numetusi elgetos lazda, prisikėlusi iš savų ir svetimų pažeminimo, ori ir pilnavertė Europos valstybė.

Vyriausioji rinkimų komisija paskelbė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų rezultatus. Išrinkti 137 Seimo nariai. Tai daugiau negu trys penktadaliai Seimo narių. Todėl pagal Konstitucijos 55 straipsnį Seimas laikomas išrinktu ir Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu sušauktas į pirmąjį posėdį šių metų lapkričio 25 d.

Lietuvos Respublikos Seimo posėdį skelbiu pradėtą. (Giedamas himnas)

Gerbiamieji, pagal Konstitucijos 59 straipsnį nuo šio posėdžio pradžios baigiasi 1992 m. išrinktų Seimo narių įgaliojimų laikas. Kai kurie Seimo nariai nesulaukė šios dienos. Siūlau Seimo narių J.Basčio, J.Bulavo ir T.Lideikio atminimą pagerbti tylos minute. (Tylos minutė)

Į šį posėdį pakviesti ir atvyko Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai, Nepriklausomybės akto signatarai, buvę Seimo nariai, Vyriausybės nariai, Lietuvos katalikų bažnyčios hierarchai ir kitų konfesijų atstovai, diplomatinės misijos atstovai, Vokietijos Bundestago deputatas parlamentinės grupės ryšiams su Baltijos šalimis pirmininkas baronas Wolfgangas von Stettenas, Seimui atskaitingų institucijų bei apskričių ir savivaldybių vadovai, Pasaulio lietuvių bendruomenės, kūrybinių organizacijų atstovai ir kiti garbingi svečiai. Nuoširdžiausiai sveikinu visus atvykusius svečius ir reiškiu jiems karščiausią padėką už dėmesį Lietuvos Respublikai ir jos aukščiausios valdžios institucijai - Seimui.

Seimo narių priesaika

Gerbiamieji Seimo nariai, dabar bus priimama priesaika. Ją priims Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkas J.Žilys. Prašau gerbiamąjį pirmininką J.Žilį pradėti prisaikdinimo procedūrą.

J.ŽILYS. Gerbiamieji Seimo nariai, Seimo nario priesaikos ceremonija numatyta įstatymo, t.y. Lietuvos Respublikos Seimo statuto. Tačiau leiskite šias procedūras trumpai priminti.

Seimo narys prisiekia Seimo posėdžių salėje, skaitydamas priesaikos tekstą, padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos (ji čia yra). Prisiekti leidžiama ir be paskutinio priesaikos teksto sakinio. Baigęs skaityti priesaikos tekstą, Seimo narys pasirašo vardinį priesaikos lapą ir jį perduoda valstybės pareigūnui, kuris priėmė priesaiką. Kartu noriu priminti, kad pagal Seimo statutą priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas. Šios nuostatos nesilaikymas, kaip ir atsisakymas pasirašyti vardinį priesaikos lapą arba pasirašymas su išlyga, reiškia, kad Seimo narys neprisiekė. Tokiais atvejais pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 59 straipsnį Seimo narys netenka Seimo nario mandato. Suprantama, kad Seimo narys, prisiekęs be paskutiniojo priesaikos teksto sakinio, gali jį išbraukti.

Taigi Seimo narių prisaikdinimo procedūrą skelbiu pradėtą.

Kviečiu Seimo narį J.Avyžių prisiekti.

J.AVYŽIUS. Aš, Jonas Avyžius, prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai. Prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą. Prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei. Tepadedą man Dievas!

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Arvydas Akstinavičius.

A.AKSTINAVIČIUS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Vilija Aleknaitė - Abramikienė.

V.ALEKNAITĖ. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Ignas Aleškevičius.

I.ALEŠKEVIČIUS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Nijolė Ambrazaitytė.

N.AMBRAZAITYTĖ. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Laima Liucija Andrikienė.

L.L.ANDRIKIENĖ. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytenis Povilas Andriukaitis.

V.P.ANDRIUKAITIS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Audronius Ažubalis.

A.AŽUBALIS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Alfonsas Bartkus.

A.BARTKUS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Julius Beinortas.

J.BEINORTAS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Egidijus Bičkauskas.

E.BIČKAUSKAS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kazys Bobelis.

K.BOBELIS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Bogušis.

V.BOGUŠIS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Mindaugas Briedis.

M.BRIEDIS. Priesaika

J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Sigita Burbienė.

S.BURBIENĖ. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Stanislovas Buškevičius.
S.BUŠKEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algirdas Butkevičius.
A.BUTKEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Audrius Butkevičius.
A.BUTKEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Aleksandras Cinauskas.
V.A.CINAUSKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algis Čaplikas.
A.ČAPLIKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Čepas.
V.ČEPAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Sigitas Čirba.
S.ČIRBA. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Regimantas Čiupaila.
R.ČIUPAILA. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Rimantas Jonas Dagys.
R.J.DAGYS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Sofija Daubaraitė.
S.DAUBARAITĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Irena Degutienė.
I.DEGUTIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Rimantas Didžiokas.
R.DIDŽIOKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Roma Dovydėnienė.
R.DOVYDĖNIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Juozas Dringelis.
J.DRINGELIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Dudėnas.
V.DUDĖNAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Jadvyga Dunauskaitė.
J.DUNAUSKAITĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Einoris.
V.EINORIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Juozas Galdikas.
J.GALDIKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Povilas Gylys.
P.GYLYS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vincas Girnius.
V.GIRNIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kęstutis Glaveckas.

K.GLAVECKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Petras Gražulis.
P.GRAŽULIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Arūnas Grumadas.
A.GRUMADAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Romualda Hofertienė.
R.HOFERTIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Gražina Imbrasienė.
G.IMBRASIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Žibartas Juozas Jackūnas.
Ž.J.JACKŪNAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vladimiras Jarmolenka.
V.JARMOLENKA. Priesaika (paskutinysis sakiny lietuvių ir rusų kalbomis)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Česlovas Juršėnas.
Č.JURŠĖNAS. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Sigitas Kaktys.
S.KAKTYS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Ramūnas Karbauskis.
R.KARBAUSKIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Justinas Karosas.
J.KAROSAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algis Kašėta.
A.KAŠĖTA. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Povilas Katilius.
P.KATILIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Juozapas Algirdas Katkus.
J.A.KATKUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Gediminas Kirkilas.
G.KIRKILAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Petras Knašys.
V.P.KNAŠYS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Mindaugas Končius.
M.KONČIUS. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kazimieras Vytautas Kryževičius.
K.V.KRYŽEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Andrius Kubilius.
A.KUBILIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Elvyra Janina Kunevičienė.
E.J.KUNEVIČIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Rytas Kupčinskas.
R.KUPČINSKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Bronislovas Juozas Kuzmickas.

B.J.KUZMICKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kazimieras Kuzminskas.
K.KUZMINSKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Landsbergis.
V.LANDSBERGIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vaclovas Lapė.
V.LAPĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Mečys Laurinkus.
M.LAURINKUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Juozas Listavičius.
J.LISTAVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Zygmuntas Mackevičius.
Z.MACKEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Stasys Malkevičius.
S.MALKEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Virginijus Martišauskas.
V.MARTIŠAUSKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Jūratė Matekonienė.
J.MATEKONIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Antanas Matulas.
A.MATULAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Alvydas Medalinskas.
A.MEDALINSKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Nikolajus Medvedevas.
N.MEDVEDEVAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Rasa Melnikienė.
R.MELNIKIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Gabrielis Janas Mincevičius.
G.J.MINCEVIČIUS. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Juozas Olekas.
J.OLEKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Romualdas Ozolas.
R.OZOLAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytautas Pakalniškis.
V.PAKALNIŠKIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Feliksas Palubinskas.
F.PALUBINSKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Petras Papovas.
P.PAPOVAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algirdas Vaclovas Patackas.
A.V.PATACKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Saulius Pečeliūnas.

S.PEČELIŪNAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Simas Ramutis Petrikis.
S.R.PETRIKIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Elena Petrošienė.
E.PETROŠIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algirdas Petrusevičius.
A.PETRUSEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Rimantas Pleikys.
R.PLEIKYS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Artūras Plokšto.
A.PLOKŠTO. Priesaika (paskutinytis sakinytis lietuvių ir lenkų kalbomis)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Zigmantas Pocius.
Z.POCIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Mykolas Pronckus.
M.PRONCKUS. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Kazimiera Danutė Prunskienė.
K.D.PRUNSKIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Antanas Račas.
A.RAČAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Raimundas Leonas Rajeckas.
R.L.RAJECKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Rasa Rastauskienė.
R.RASTAUSKIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Arimantas Juvencijus Raškinis.
A.J.RAŠKINIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Jurgis Razma.
J.RAZMA. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Rūta Rutkelytė.
R.RUTKELYTĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Liudvikas Sabutis.
L.SABUTIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Joana Danguolė Sadeikienė.
J.D.SADEIKIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Aloyzas Sakalas.
A.SAKALAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algimantas Salamakinas.
A.SALAMAKINAS. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algirdas Saudargas.
A.SAUDARGAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algimantas Sėjūnas.
A.SĖJŪNAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Romualdas Sikorskis.

R.SIKORSKIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algirdas Sysas.
A.SYSAS. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kęstutis Skrebys.
K.SKREBYS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Sigitas Slavickas.
S.SLAVICKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Rimantas Smetona.
R.SMETONA. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Stasys Stačiokas.
S.STAČIOKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Česlovas Vytautas Stankevičius.
Č.V.STANKEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Laurynas Mindaugas Stankevičius.
L.M.STANKEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Antanas Napoleonas Stasiškis.
A.N.STASIŠKIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Alfredas Henrikas Stasiulevičius.
A.H.STASIULEVIČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Vida Stasiūnaitė.
V.STASIŪNAITĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Ona Suncovienė.
O.SUNCOVIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Petras Šakalinis.
P.ŠAKALINIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Petras Antanas Šalčius.
P.A.ŠALČIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Saulius Šaltenis.
S.ŠALTENIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kazimieras Šavinis.
K.ŠAVINIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Marija Šerienė.
M.ŠERIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Irena Šiaulienė.
I.ŠIAULIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Gintaras Šileikis.
G.ŠILEIKIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Albertas Šimėnas.
A.ŠIMĖNAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Jonas Šimėnas.
J.ŠIMĖNAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Antanas Švitra.

A.ŠVITRA. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kęstutis Trapikas.
K.TRAPIKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Sigitas Urbonas.
S.URBONAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Ignacas Stasys Uždavinyš.
I.S.UŽDAVINYS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Gediminas Vagnorius.
G.VAGNORIUS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Alfonsas Vaišnoras.
A.VAIŠNORAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Nijolė Vaitiekūnienė.
N.OŽELYTĖVAITIEKŪNIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Kęstutis Vaitukaitis.
K.VAITUKAITIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Albinas Vaižmužis.
A.VAIŽMUŽIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Jonas Valatka.
J.VALATKA. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Arvydas Vidžiūnas.
A.VIDŽIŪNAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vladas Vilimas.
V.VILIMAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiama Seimo narė Birutė Teodora Visokavičienė.
B.T.VISOKAVIČIENĖ. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vytenis Albertas Zabukas.
V.A.ZABUKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Emanuelis Zingeris.
E.ZINGERIS. Priesaika (paskutinysis sakinyš lietuvių ir jidiš kalbomis)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Rolandas Zuoza.
R.ZUOZA. Priesaika (be paskutiniojo sakinio)
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Vidmantas Žiemelis.
V.ŽIEMELIS. Priesaika
J.ŽILYS. Kviečiamas Seimo narys Algis Žvaliauskas.
A.ŽVALIAUSKAS. Priesaika
J.ŽILYS. Skelbiu Seimo narių, kurie yra prisiekę ir pagal Konstituciją įgijo visas tautos atstovo teises, sąrašą:
Arvydas Akstinavičius
Vilija Aleknaitė - Abramikienė
Ignas Aleškevičius
Nijolė Ambrazaitytė
Laima Liucija Andrikienė
Vytenis Povilas Andriukaitis

Jonas Avyžius
Audronius Ažubalis
Alfonsas Bartkus
Julius Beinortas
Egidijus Bičkauskas
Kazys Bobelis
Vytautas Bogušis
Mindaugas Briedis
Sigita Burbienė
Stanislovas Buškevičius
Algirdas Butkevičius
Audrius Butkevičius
Vytautas Aleksandras Cinauskas
Algirdas Čaplikas
Vytautas Čepas
Sigitas Čirba
Regimantas Čiupaila
Rimantas Jonas Dagys
Sofija Daubaraitė
Irena Degutienė
Rimantas Didžiokas
Roma Dovydenienė
Juozas Dringelis
Vytautas Dudėnas
Jadvyga Dunauskaitė
Vytautas Einoris
Juozas Galdikas
Povilas Gylys
Vincas Girnius
Kęstutis Glaveckas
Petras Gražulis
Arūnas Grumadas
Romualda Hofertienė
Gražina Imbrasienė
Žibartas Juozas Jackūnas
Vladimiras Jarmolenka
Česlovas Juršėnas
Sigitas Kaktys
Ramūnas Karbauskis
Justinas Karosas
Algis Kašėta
Povilas Katilius

Juozapas Algirdas Katkus
Gediminas Kirkilas
Vytautas Petras Knašys
Mindaugas Končius
Kazimieras Vytautas Kryževičius
Andrius Kubilius
Elvyra Janina Kunevičienė
Rytas Kupčinskas
Bronislovas Juozas Kuzmickas
Kazimieras Kuzminskas
Vytautas Landsbergis
Vaclovas Lapė
Mečys Laurinkus
Juozas Listavičius
Zygmuntas Mackevičius
Stasys Malkevičius
Virginijus Martišauskas
Jūratė Matekonienė
Antanas Matulas
Alvydas Medalinskas
Nikolajus Medvedevas
Rasa Melnikienė
Gabrielis Janas Mincevičius
Juozas Olekas
Romualdas Ozolas
Vytautas Pakalniškis
Feliksas Palubinskas
Petras Papovas
Algirdas Vaclovas Patackas
Saulius Pečeliūnas
Simas Ramutis Petrikis
Elena Petrošienė
Algirdas Petrusevičius
Rimantas Pleikys
Artūras Plokšto
Zigmantas Pocius
Mykolas Pronckus
Kazimiera Danutė Prunskienė
Antanas Račas
Raimundas Leonas Rajeckas
Rasa Rastauskienė
Arimantas Juvencijus Raškinis

Jurgis Razma
Rūta Rutkelytė
Liudvikas Sabutis
Joana Danguolė Sadeikienė
Aloyzas Sakalas
Algimantas Salamakinas
Algirdas Saudargas
Algimantas Sėjūnas
Romualdas Sikorskis
Algirdas Sysas
Kęstutis Skrebys
Sigitas Slavickas
Rimantas Smetona
Stasys Stačiokas
Česlovas Vytautas Stankevičius
Laurynas Mindaugas Stankevičius
Antanas Napoleonas Stasiškis
Alfredas Henrikas Stasiulevičius
Vida Stasiūnaitė
Ona Suncovienė
Petras Šakalinis
Petras Antanas Šalčius
Saulius Šaltenis
Kazimieras Šavinis
Marija Šerienė
Irena Šiaulienė
Gintaras Šileikis
Albertas Šimėnas
Jonas Šimėnas
Antanas Švitra
Kęstutis Trapikas
Sigitas Urbonas
Ignacas Stasys Uždavinyš
Gediminas Vagnorius
Alfonsas Vaišnoras
Nijolė Vaitiekūnienė
Kęstutis Vaitukaitis
Albinas Vaižmužis
Jonas Valatka
Arvydas Vidžiūnas
Valdas Vilimas
Birutė Teodora Visokavičienė

Vytenis Albertas Zabukas

Emanuelis Zingeris

Rolandas Zuoza

Vidmantas Žiemelis

Algis Žvaliauskas

Priesaikos priėmimo procedūra baigta.

PIRMININKAS. Dėkoju Konstitucinio Teismo pirmininkui už iškilmingos prisaikdinimo ceremonijos atlikimą.

Prezidento Algirdo Brazausko kalba

Dabar kviečiu tarti žodį Jo Ekscelenciją Respublikos Prezidentą Algirdą Brazauską.

A.M.BRAZAUSKAS. Gerbiamieji Lietuvos Seimo nariai, gerbiamieji svečiai!

Naujai išrinkto parlamento darbo pradžia - bet kurios demokratinės valstybės gyvenimo pirmąsias svarbos įvykis. Juk pirmą kartą bendrai posėdžiauti susirenka politikai, gavę tautos įgaliojimus leisti įstatymus, spręsti, iš kokių šaltinių bus formuojamos valstybės pajamos ir kaip jos bus išleidžiamos, aktyviai dalyvauti sudarant ir prižiūrint vykdomąją valdžią. Ši institucija turi ir daugiau svarbių funkcijų. Detalai jų nevardysiu, tik pabrėšiu, jog nuo parlamento veiklos pobūdžio - konstruktyvi ji ar ne, nuo deputatų politinės kultūros ir elgesio dažniausiai priklauso visuomenės nuotaikos ir politinis klimatas šalyje.

Šiandien savo kadenciją pradedantį penktąjį Lietuvos Respublikos Seimą sudaro įvairių parlamentinio darbo patirtį turintys politikai. Vieni dirbo ir Aukščiausiojoje Taryboje, ir ketvirtajame Seime, kiti - tik Seime. Nemažai yra ir tokių, kurių parlamentinio darbo stažas pradedamas skaičiuoti tik nuo šios dienos, tačiau visi be išimties dalyvavo rinkimuose ir laimėjo juos - patys ar partijų sąrašuose. Tokia yra politiko dalia demokratinėje visuomenėje - gauti įgaliojimus periodiškai vykstančiuose demokratiniuose rinkimuose.

Tad leiskite man nuoširdžiai pasveikinti jus, Lietuvos Respublikos Seimo narius, laimėjusius rinkimus.

Neabejoju, kad šio Seimo laukia reikšmingi darbai. Palikti ryškų pėdsaką istorijoje - tokia lietuviško parlamentarizmo tradicija, kurios ištakos aptinkamos jau pirmojo demokratiško Lietuvos parlamento - Steigiamojo Seimo - darbe. Jo veiklos pradžios garbingą 75metį paminėjome šioje salėje praėjusiais metais. Steigiamasis Seimas priėmė Lietuvos Respublikos Konstituciją, kuria įtvirtino parlamentinę demokratiją kaip valstybės valdymo formą, nustatė kitus jos egzistencijos pamatinius principus.

Po gana sėkmingos kitų - pirmojo, antrojo, trečiojo - prieškarinio Seimų veiklos Lietuvą, kaip ir daugumą kitų Europos šalių, ištiko parlamentinės demokratijos krizė. Tik po kelių dešimtmečių, 1990 metais, išrinkta Aukščiausioji Taryba atkūrė Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir demokratinę jos valdymo formą. Aukščiausioji Taryba taip pat priėmė nemažai svarbių įstatymų, davusių pradžią esminėms politinėms ir ekonominėms mūsų krašto reformoms.

Ilgas būtų ir 1992 metų rudenį išrinkto ketvirtąjo Lietuvos Respublikos Seimo atliktų darbų sąrašas. Galutinį vertės nustatymą palieku istorijai. Šiandien tik preliminarai pastebėsiu, jog per 4 praėjusius metus Lietuvos politinė atmosfera tapo kur kas ramesnė, išryškėjo akivaizdūs makroekonomikos poslinkiai į gerąją pusę, gerokai sustiprėjo Lietuvos vaidmuo pasaulio valstybių bendrijoje.

Įtvirtinti palankias tendencijas, tęsti reformas - toks yra svarbiausias, mano nuomone, naujojo Seimo uždavinys. Tad ir linkiu politinėms partijoms, atstovaujamosioms Lietuvos Respublikos Seime, įgyvendinti savo rinkimų programas, tęsti rinkėjams duotus pažadus ir jų nenuvilti.

Žinoma, kuo yra gausesnis atstovavimas partijai parlamente, tuo didesnės galimybės įgyvendinti ir savo rinkėjų lūkesčius. Tačiau nereikėtų pamiršti, kad Seimas atstovauja visai Lietuvai, todėl svarbiausi jo sprendimai turėtų stiprinti santarvę visuomenėje, skatinti kompromisų ir sutarimų esminiais klausimais ieškojimą. Šiuolaikinė demokratija dažnai apibūdinama kaip konsenso demokratija, kai vengiama priimti sprendimus mechanine balsų dauguma. Einama kitu keliu - skirtingos pozicijos derinamos tol, kol surandama visoms pusėms daugiau ar mažiau priimtina kompromisinė formulė. Gerai, kad iliustracijų šiam teiginiui pagrįsti nebereikia ieškoti svetur. Teigiamų pavyzdžių galima rasti ir iš mūsų, gerbiamieji Seimo nariai, pirmtakų darbo patirties: prisiminkime, kaip vyko Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnio keitimas sutarus pagrindinėms parlamento partijoms.

Valstybės politikos tęstinumas ir svarbiausiųjų valdžios institucijų bei politinių partijų veiksmų darna tampa labai svarbi siekiant sutvirtinti Lietuvos pozicijas pasaulinėje arenoje. Ypač nepageidautini staigūs užsienio politikos posūkiai. Jų iki šiol nebuvo. Manau, kad bendromis pastangomis jų išvengsime ir ateityje. Lietuva yra aiškiai deklaravusi savo strateginį siekį integruotis į Europos ir transatlantinės politines, ekonomines bei saugumo struktūras ir jau žengė daug reikšmingų praktinių žingsnių šio tikslo link. Narystė Europos Sąjungoje ir NATO - pirmasis Lietuvos užsienio politikos uždavinys, kuriam įgyvendinti turime negailėti nei laiko, nei pastangų, nei lėšų. Tai mūsų saugumo ir tolesnės demokratijos raidos garantas. Tai bendras mano ir, manau, visų Lietuvos politikų prioritetinis tikslas.

Turime toliau palaikyti ir vystyti gerus bei draugiškus santykius su visais savo kaimynais, keistis nuomonėmis su jais apie svarbiausius politikos reikalus. Puikus tokio bendradarbiavimo pavyzdys - praėjusį trečiadienį pasirašytas Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos prezidentų bendras pareiškimas dėl padėties Baltarusijoje.

Mūsų valstybės tarptautinis autoritetas, jos geras vardas, palanki pasaulio viešoji nuomonė - tai mūsų visų bendras reikalas. Nuo tarptautinio valstybės ekonominės ir politinės būklės įvertinimo priklauso mūsų integracijos į Europos ekonomines bei politines struktūras galimybės, užsienio investicijų apimtis ir daugelis kitų dalykų. Ne mažiau svarbu, kad Lietuva atsiskleistų pasauliui kaip šalis, išsaugojusi ir puoselėjanti ilgaamžes tautines tradicijas, seną lietuvių kalbą ir unikalią kultūrą. Teisingo Lietuvos įvaizdžio formavimas tampa strateginiu mūsų valstybės politikos uždaviniu.

Tolesnio šalies ūkio vystymo strategija numatyta rinkimus laimėjusių partijų koalicijos programose. Kadangi Seimas, pirmiausia jo valdančioji dauguma, yra atsakingas už jų įgyvendinimą, galima tikėtis, kad svarbią Seimo veiklos vietą užims taip pat ir Vyriausybės veiklos priežiūra.

Manau, vienas iš svarbesnių darbų naujam Seimui - pradėtos teisinės sistemos reformos tolesnis įgyvendinimas. Tęsdami reformą, kartu artėjame prie teisinės valstybės modelio, stipriname teisėtumą bei teisėtvarką mūsų šalyje. Ankstesnis Seimas nemažai nuveikė formuodamas būtiną reformai įstatymų bazę, tačiau pakankamai platus neišartas dirvonas liko ir naujam Seimui.

Visų pirma turi būti priimti naujieji kodeksai. Neseniai ankstesniajame Respublikos Seime po pateikimo buvo pritarta Baudžiamojo ir Civilinio kodeksų projektams. Yra rengiami naujųjų Civilinio proceso ir Baudžiamojo proceso kodeksų projektai. Tikiuosi, kad pradedančiam veiklą Respublikos Seimui pasiseks be nereikalingos laiko gaišaties priimti minėtus įstatymus. Tai ypač svarbu kodifikuojant įstatymus, derinant jų nuostatas su šiuo metu audringai įsitvirtinančiomis naujomis socialinėmis ir ekonominėmis visuomeninio gyvenimo realijomis.

Manau, kad daugiau dėmesio turi būti skiriama įstatymų kokybei, jų tarpusavio suderinamumui, taip pat įstatymų atitikimui Europos Sąjungos reikalavimams. Ankstesnysis Seimas priimdavo labai daug įstatymų pataisų. Kai kurie įstatymai buvo taisomi net po keliolika kartų. Manau, kad ateityje to reikėtų pasistengti vengti, daugiau dėmesio skiriant įstatymų stabilumui. Juk dažna įstatymų kaita sudaro palankią terpę teisiniam nihilizmui.

Labai svarbu ir toliau vykdyti Lietuvos teisinės sistemos pritaikymą prie Europos standartų. Šis darbas turi būti dirbamas nuolat ir kryptingai, nes tai labai aktualu siekiant greitai įstoti į Europos Sąjungą.

Gerbiamieji Respublikos Seimo nariai!

Tradiciškai kiekvienos šalies pagrindinėmis vertybėmis yra laikoma jos politinė nepriklausomybė ir teritorinis vientisumas. Visa tai mes turime. Bendriausiu požiūriu minėtos vertybės sudaro prielaidas įtvirtinti demokratiją valstybėje, siekti nuoseklios ūkio raidos, užtikrinti gyventojų pilietines teises ir jų socialinę gerovę. Tai ir yra mūsų visų pagrindiniai tikslai.

Esu įsitikinęs, kad noras matyti mūsų Tėvynę klestinčią, o jos žmones - laimingus skatins ir svarbiausias valstybės valdžios institucijas, ir visas Lietuvos politines partijas siekti konstruktyvaus bendradarbiavimo bei aukštos tarpusavio santykių kultūros. Ačiū. (Plojimai salėje)

PIRMININKAS. Dėkoju Jo Ekscelencijai Respublikos Prezidentui A.Brazauskui.

Diplomatinio korpuso dekanas, J.E. Arkivyskupo, Apaštališkojo nuncijaus Justo Mullor Garcia kalba

Dabar kviečiu tarti žodį diplomatinio korpuso vadovą Jo Ekscelenciją Arkivyskupą, Apaštališkąjį Nuncijų Justo Mullor Garcia.

J.MULLOR GARCIA. Pone Respublikos Prezidente! Ponai Seimo nariai! Ponios ir ponai! Diplomatinis korpusas nuoširdžiai dėkoja Seimo Protokolui, suteikusiam galimybę dekanui pasakyti keletą žodžių lietuvių tautos išrinktiems naujesiems parlamentarams. Šis pakvietimas liudija gerus Lietuvos ir tarptautinės bendruomenės santykius. Tai draugystės, abipusės pagarbos ir geros valios santykiai, padedantys drauge kurti Europą bei pasaulį žmoniškesnius ir labiau atitinkančius žmogaus kilnumą.

Teisinėse valstybėse, kaip ir nepriklausomoje Lietuvoje, parlamentas yra ryškiausias demokratijos simbolis. Seimo darbo pradžios ceremonija visuomet yra šventė. Tai didžios šeimos - liaudies išklmė, susirinkus švęsti savo laisvės teisę.

Mes, šiandieninėje ceremonijoje dalyvaujantys Lietuvoje akredituoti ambasadoriai, norime pasveikinti visą lietuvių tautą. Jūs, ponai Seimo nariai, atstovaujate lietuvių tautai, kuri dėl įvairių nuojautų ir socialinių pasirinkimų su viltimi mąsto ir dirba, siekdama sukurti geresnę ateitį savo vaikams. Tokia yra jūsų ateities įžvalga, kurią kiekvienas iš čia esančių ir visi drauge norite įgyvendinti. Tokį patį siekį turi ir tarptautinė bendruomenė, todėl ji nori bendradarbiauti su jumis, būdama Vilniuje.

Didelė garbė Apaštališkajam Nuncijui, kaip diplomatinio korpuso dekanui, tarti jums šį žodį. Nenustebkite, jei patvirtinsiu jaudinančią didžiojo Lietuvos draugo Jono Pauliaus II nusistatymą. Išrinktas popiežiumi jis pirmiausia meldėsi Šventojo Petro Bazilikos Lietuvių koplyčioje Vatikane. Tikrai savo pirmąją maldą jis skyrė už taiką šiame krašte ir už šios šalies sūnus ir dukras. Savo istorinio apsilankymo Lietuvoje pirmąją dieną popiežius palinkėjo veiklios susitaikymo malonės visiems lietuviams. Tik sutarianti ir broliška Lietuva galės būti taikos fermentas naujojoje Europoje, kur Lietuva jaučiasi turinti savo neatskiriamą ir kūrybingą dalį.

Darniai jungdamiesi prie šio autoritetingo linkėjimo, taip pat ir jūsų bičiuliai ambasadoriai linki, kad, būdamas laisvės forumas ir taikos idėjų bei socialiai konstruktyvių projektų konfrontacijos vieta, nepriklausomos Lietuvos Seimas kartu būtų ir privilegijuota vieta, kur kiekvienas lietuvis pasijunta esąs kito lietuvio brolis.

Vieninga ir solidari Lietuva įdės savo indėlį į suvienytą ir solidarią Europą, kuri kasdien tampa iškilia esmine nuoroda visiems mūsų kontinento ir viso pasaulio gyventojams.

Tepalaimina Dievas Lietuvą! Labai ačiū. (Plojimai salėje)

Seimo nario Č.Juršėno kalba

PIRMININKAS. Dėkoju Jo Ekscelencijai už dvasią pakeliantį žodį. Dabar kviečiu į tribūną buvusį Seimo Pirmininką Č.Juršėną.

Č.JURŠĖNAS. Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente! Mielieji kolegos! Garbingieji svečiai! Visi gerbiamieji pažįstami ir nepažįstami susirinkusieji!

Ką tik baigė darbą (kadenciją) senasis Seimas, kurį mes vadinome ketvirtuoju. Pradėjo darbą naujasis Seimas. Po savaitės, kitos pasikeis Vyriausybė. Po to, kaip kai kas sako, dar bus daug pasikeitimų. Nepaisydamas vienokių ar kitokių nuogastavimų dėl tų pasikeitimų, aš konstatuočiau vieną labai svarbų dalyką: valdžios nepriklausomoje Lietuvoje jau ne pirmą kartą keičiasi ramiai, tvarkingai, solidžiai, pagal Konstituciją ir įstatymus. Vadinasi, Lietuva, kaip demokratinė valstybė, tvirtėja ir darosi stabilesnė (tuo tikrai galime pasidžiaugti), ir įtvirtinant demokratiją Lietuvoje, kaip čia buvo pasakyta ar dar bus pasakyta apie buvusįjį Seimą, yra neabejotinas nueinančio į istoriją parlamento tam tikras nuopelnas (kukliai pasakysiu), bet vis dėlto nuopelnas.

Naudodamasis šita iškilminga proga, aš ir norėčiau dar kartą padėkoti visiems buvusiojo Seimo nariams, padėkoti už gerus darbus Lietuvos, jos žmonių labui. Kartu noriu apgailestauti, kad ne viską mums pavyko padaryti. Dvigubai apgailestauju, kad kai kas buvo, deja, prastai padaryta.

Linkiu naujam Seimui dirbti konstruktyviai, našiai, remiantis jau sukauptomis lietuviškojo parlamentarizmo - Lietuvos Seimų - tradicijomis, pradedant nuo garsiojo istorinio Steigiamojo Seimo. Linkiu jums gero darbo ir sau taip pat. Linkiu ramybės, nors, žinoma, teks ginčytis - jūs tai puikiai žinot, bet vis dėlto linkiu tolerancijos, kantrybės ir didelės sėkmės tiek šitai pusei, tiek kitai pusei, kadangi mūsų visų sėkmė - tai iš tikro Lietuvos valstybės sėkmė. Ačiū ir sėkmės jums! (Plojimai salėje)

PIRMININKAS. Dėkoju Č.Juršėnui. Linkiu jam vaisingo darbo mūsų Tėvynės labui opozicijoje.

Arkivyskupo A.J.Bačkio kalba

Dabar kviečiu Jo Eminenciją Arkivyskupą Audrį Juozą Bačkį.

A.J.BAČKIS. Šiandien Lietuva su viltimi žvelgia į jus, gerbiamieji. Jus tauta išrinko į naująją Lietuvos Respublikos Seimą. Nuoširdžiai sveikinu visus Seimo narius. Noriu jūsų darbą pradėti malda į Aukščiausiojo

išmintį, kurio valia visa yra sukurta ir kurio pagalbos šiandien mums ypač reikia maldauti. Kartu sveikinu jus visų tradicinių religijų vardu.

O dabar pradėsiu maldą:

“Dieve, tautų valdove, savo galinga pagalba ir įkvėpimu lydek ir laimink naujojo Seimo darbus ir pastangas! Suteik išrinktiesiems tautos atstovams išminties, tvirtumo ir ryžto rūpintis mūsų krašto reikalais, kurti naujus įstatymus, kurie padėtų išbristi iš dabartinių sunkumų. Padėk suprasti, jog įstatymai yra šalies protas, turintis diegti dorybes. Suteik išminties, kad visi sprendimai būtų daromi įsiklausant į sąžinės balsą, kad ji tarnautų žmogui, saugotų ir puoselėtų šeimos židinį, ugdytų tautos dorovę, Lietuvos vaikų ateitį. Įkvėpk, Viešpatie, visus Seimo narius žodžiais ir veiksmais siekti gėrio, vadovautis tiesa, teisingumu ir solidarumu, įsiklausant į kiekvieno, o ypač į silpno ir į nuskriausto žmogaus balsą. Padėk aiškiai suvokti tikslą - tarnauti visuotinei gerovei. Visagali Dieve, kuris rūpintojėliu rymai mūsų Tėvynės pakelėse, laimink mūsų tautą gražesniai ir doresniai gyvenimui.”

PIRMININKAS. Gerbiamieji, prieš paskelbdamas pertrauką, noriu pasiūlyti šios pertraukos metu sudaryti frakcijas. Pagal Statuto 41 straipsnį Seimo nariai, norintys įkurti frakciją, sesijos metu Seimo Pirmininkui pateikia pareiškimą su savo parašais. Šiame pareiškime turi būti nurodytas frakcijos pavadinimas, jos seniūno bei seniūno pavaduotojų pavardės, taip pat siūloma sudarytoms frakcijoms paskirti savo atstovus į Seniūnų sueigą. Kiekviena frakcija pagal Statuto 29 straipsnį į Seniūnų sueigą skiria po vieną atstovą nuo 10 frakcijos narių. Frakcijos, kuriose nėra 10 narių, skiria į Seniūnų sueigą po 1 atstovą.

Dabar bus skelbiama pertrauka. Posėdį tęsime po valandos. Į salę renkamės 16 valandą, tęsime posėdį.

Pertrauka

Seimo Pirmininko rinkimai

PIRMININKAS. Gerbiamieji Seimo nariai, gal neatsipalaiduokime, užimkime vietas.

Gerbiamieji Seimo nariai, pagal Seimo statuto 192 straipsnį mums reikia išrinkti Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininką. Seimo Pirmininkas renkamas visam Seimo įgaliojimų laikui. Balsavimas slaptas. Kandidatus į Seimo Pirmininko pareigas raštišku pareiškimu gali siūlyti ne mažiau kaip vienas dešimtadalis, t.y. ne mažiau kaip 15 Seimo narių. Bet prieš tai mums reikia atlikti kitą procedūrą, tai yra remiantis Statuto 123 straipsniu paskirti balsų skaičiavimo grupę, kurią sudaro skirtingų frakcijų nariai. Siūlomi šie Seimo nariai: V.Aleknaitytė-Abramikienė, I.Aleškevičius, V.Andriukaitis, J.Beinortas, E.Bičkauskas. Ar visi pritaria šitiems skaičiavimo grupės kandidatams? (Balsai salėje) Pritariate. Prašom balsų skaičiavimo grupę užimti savo vietas. Visi skaičiavimo grupės nariai savo vietose?

Dabar prašom siūlyti kandidatus į Seimo Pirmininko pareigas.

R.RASTAUSKIENĖ. “Lietuvos Respublikos Seimui. Pareiškimas. 1996 m. lapkričio 25 d., Vilnius. Mes, žemiau pasirašę Lietuvos Respublikos Seimo nariai, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 192 straipsnio antrąja dalimi, siūlome į Seimo Pirmininko pareigas Seimo narį, profesorių Vytautą Landsbergį.”

Po šiuo pareiškimu pasirašo Seimo nariai: A.Kubilius, B.Visokavičienė, A.Vidžiūnas, R.Plekys, R.Rastauskienė, A.Stasiškis, A.Vaišnoras, I.Degutienė, J.Razma, A.Bartkus, A.Sėjūnas, G.Vagnorius, S.Šaltenis, J.Listavičius, V.Žiemelis, P.Katilius, Č.V.Stankevičius, A.Saudargas, M.Laurinkus, V.Jarmolenka, L.Andrikienė, K.Skrebyš, V.Cinauskas, A.Matulas, J.Galdikas, V.Zabukas, R.Didžiokas, P.Šakalinis, J.Dunauskaitė, M.Briedis, E.Petrošienė, A.Ažubalis, S.R.Petrikis, N.Ambrazaitytė, J.Avyžius, Z.Pocius, L.Sabutis, Ž.Jackūnas, S.Slavickas, E.Kunevičienė, S.Stačiokas, V.Girnius, S.Daubaraitė, N.Vaitiekūnienė, S.Čirba, S.Urbonas, P.Šalčius, V.Dudėnas, A.Stasiulevičius, J.D.Sadeikienė, R.Kupčinskas, A.Katkus, E.Zingeris, V.Aleknaitytė-Abramikienė, A.Račas, V.Pakalniškis, G.Imbrasienė, I.Aleškevičius, O.Suncovienė, R.Rajackas, A.Petrusevičius, Z.Mackevičius, V.Lapė, V.Vilimas, V.Knašys, S.Malkevičius, R.Hofertienė, A.Žvaliauskas, J.Dringelis, S.Kaktys, B.Kuzmickas, R.Sikorskis, I.Uždavinys, J.Šimėnas, A.Šimėnas, M.Šerienė, A.Raškinis, K.Kuzminskas, F.Palubinskas, K.Kryževičius, A.Kašėta, P.Gražulis, V.Bogušis, J.Beinortas, A.Patackas, R.Smetona, K.Trapikas, A.Vaižmužis, J.Matekonienė, A.Švitra, R.Ozolas, K.Šavinis, R.Melnikienė, A.Grumadas, A.Medalinskas, R.Karbauskis, V.Martišauskas.

PIRMININKAS. Gerbiamieji Seimo nariai, šį ką tik įteiktą pareiškimą pasirašė 97 Seimo nariai. Jis yra teisėtas. Dabar lieka mums tik paklausti, ar gerbiamasis Seimo narys V.Landsbergis sutinka balotiruotis į Seimo Pirmininkus? Ar daugiau pasiūlymų nėra? Nėra. Tada kviečiame į tribūną poną V.Landsbergį.

V.LANDSBERGIS. Jūsų Ekscelencija Respublikos Prezidente, gerbiamieji kolegos Seimo nariai, Tėvynės sąjunga (Krikščionių demokratų partija, solidarčiai remiant pagal koalicijos sutartį) iškėlė mano kandidatūrą

Seimo Pirmininko pareigoms. Iš tiesų norėjau, kad ir kitos partijos mane paremtų, ir labai džiaugiuosi, išgirdęs čia daug nelauktų pavardžių. Esu pasiryžęs dirbti su jumis bet kuriose pareigose, kurioms Seimas mane pašauktų arba pašauks ir įpareigos. Taip dirbau Aukščiausiojoje Taryboje, kurią turėtume vadinti Atkuriamuoju Seimu, taip dirbau ir tame Seime, kuris jau užleido vietą naujus įgaliojimus gavusiam Seimui.

Dabartinės Seimo Pirmininko pareigos panašios į tas, kurias turėjau 1990-1992 m. laikotarpiu. Tačiau jos nėra visai tokios pat. Tuomet pagal mūsų laikinąją Konstituciją parlamento Pirmininkas buvo aukščiausiasis valstybės pareigūnas, valstybės vadovas. Dabar mes turime naują Konstituciją, ir ją įgyvendinant valstybės vadovas yra visuotiniu balsavimu išrinktas Respublikos Prezidentas. Tai reiškia, kad Seimo Pirmininkas nebebus vienas dėl visko kaltas. Konstitucija tiksliau apibrėžia Seimo Pirmininko funkcijas bei įgaliojimus, o pats Seimas dabar yra gerokai sudėtingesnis ir savo darbo detales taisykles turinti įstaiga. Kita vertus, darbo sąlygos anuomet buvo karo sąlygos.

Jeigu balsuosite už mane, turėsiu ir vadovauti, taigi planuoti ir prižiūrėti šios ypatingos įstaigos darbą. O kartu su ja, t.y. su jumis, prižiūrėti Vyriausybę ir skirstyti biudžetinius valstybės pinigus, kurių turime gerokai mažiau, negu reikėtų. Įstatymų leidyboje teks ne tik kalnus nuversti, bet ir daugelį duobių užlyginti, užlopyti.

Reikia tobulinti valstybės valdymo sistemą ir teisėtumą, pasirūpinti teisiniais ginklais prieš korupciją ir nusikalstamumą, kuris bjauriais vėžio čiuptuvais jau skverbiasi į pačią valstybės gyvastį. Gerai, kad kurdami įstatymus, tobulindami, anot Jo Ekscelencijos Vilniaus arkivyskupo, Lietuvos protą galėsime vis daugiau remtis Europos protu. Tačiau darbų bus labai daug.

Aš tikiuosi jūsų paramos per balsavimą ir po balsavimo. Jei neatleisite manęs nuo šios pareigos bei atsakomybės, tai gal būsite malonūs truputėlį ją ir pasidalyti. Nežiūrėkite į kandidatą ir galimą Pirmininką kaip į žmogų, stovintį atskirai arba sėdintį kitur. Mes čia atėjome kartu, kad dirbtume kartu. Aš norėčiau, kad čia, šioje salėje, kuo dažniau būtų randamas konsensusas, t.y. sutarimas, bent jau dažniau, tikrai dažniau negu praėjusio Seimo kadencijos metu. Jei tapsiu Pirmininku, stengsiuosi, kad taip būtų. Ačiū už jūsų dėmesį. Leiskite tuo apsiriboti.

PIRMININKAS. Gerbiamieji Seimo nariai, gal norės kas paklausti? Aš trumpai informuosiu. Senieji Seimo nariai žino šitą, bet nauji gal ir nesupranta. Norintieji klausti registruojasi pirmuoju mygtuku "prašau žodžio". Instrukcija, kaip naudotis kompiuterine sistema, yra padėta ant jūsų stalų. Jūs turbūt radote. Dabar prašom, kas nori paklausti?

Seimo narys J.Listavičius. Prašom.

J.LISTAVIČIUS. Pone pranešėjau, norėčiau paklausti: kokie klausimai, be Seimo darbo, jūsų manymu, Lietuvos ūkyje laukia neatidėliotino sprendimo? Ačiū.

V.LANDSBERGIS. Lietuvos ūkio laukia labai konkretūs sprendimai, kuriuos darys Lietuvos Vyriausybė, kai mes ją patvirtinsime. O Lietuvos Seimo laukia didelis įstatymų leidybos darbas taisant esamus įstatymus, dėl kurių painiavos girdime labai daug nusiskundimų ir iš Lietuvos visuomenės, ypač verslininkų, ir iš užsienio investuotojų lūpų. Žinome patys, kiek daug negerovių yra dėl korupcijos ir dėl valdininkijos savanaudiškumo. Mes turėsime pasirūpinti priemonėmis, kad Lietuvoje tie dalykai keistųsi į gera. Seimui čia teks labai didelė atsakomybė.

PIRMININKAS. Dėkoju, pone kandidate. Dabar nori paklausti Seimo narys Č.Juršėnas.

Č.JURŠĖNAS. Gerbiamasis kandidate, ką jūs matote gero buvusio Seimo darbe, ką jūs iš jo patyrimo, jeigu būsite išrinktas, pritaikysite naujo Seimo darbo sąlygomis? Ačiū.

V.LANDSBERGIS. Buvusio Seimo darbe matau įvairių pozityvių dalykų. Vienas iš jų - tai būtent Seimo darbo reglamentavimas, prie kurio valdančiosios partijos atstovai, daugumos atstovai daug prisidėjo rengdami Statutą, įvairius jo variantus. Mes dabar kol kas naudojames tuo, kuris buvo anksčiau patvirtintas. Žinoma, jį galima ir turėsime toliau tobulinti, tačiau tas darbas, paties Seimo veikimo pagrindai, buvo padarytas kruopščiai ir pedantiškai.

Seimas priėmė daug reikalingų įstatymų, kuriuos aš vadinčiau techniškais įstatymais, tačiau ne visi jie sudarė darnius kompleksus, kad galėtų galioti. Visa tai, kas susiję su nuosavybės klausimais, ypač žemės nuosavybės klausimais, liko supainiota ir nereguluota, tačiau čia aš pereičiau į kritišką dalį, ko jūs manęs neklausėte. Daug buvo priimta įstatymų, kurie reikalingi valstybės įstaigų darbui, ir mes juos priėmėme dažniausiai gana vieningai. Tai yra pozityvus buvusio Seimo darbo indėlis. Taip pat, žinoma, ir daugelio tarpvalstybinių sutarčių ratifikavimas. Seimas ne tiek daug galbūt dirbo rengdamas tas sutartis, tačiau jis, kaip aukščiausioji Lietuvos instancija, jas ratifikavo, ir tai taip pat patenka į jo pozityvaus indėlio aruodą.

PIRMININKAS. Dabar žodis Seimo nariui A.Kubiliui.

A.KUBILIUS. Gerbiamasis profesoriau, sakykite, kokią matote šiame Seime, kuris šiandien dirba pirmą dieną, opozicijos vaidmenį, ir kaip, jūsų nuomone, galima būtų pagerinti Seimo įvairių struktūrų ryšį su nepriklausoma spauda?

V.LANDSBERGIS. Aš manau, kad Seimas galėtų atnaujinti ir Seimo radijo valandėlę. Kiek aš ją prisimenu, ji buvo efektyvi ir naudinga. Mums buvo gaila, kad Seimo Pirmininkas ją panaikino. Mes, be abejo, rengsime spaudos konferencijas su Seimo atstovu spaudai ir stengsimės, kad visuomenė žinotų, kas Seime daroma, kas yra planuojama. Jau dabar pasirodė kai kas labai nauja. Vien Seimui pateikti, užregistruoti dokumentai žaibo greitumu pasirodė spaudoje. To aš niekada anksčiau nebuvau pastebėjęs.

PIRMININKAS. Prašau Seimo narį A.Salamakiną.

A.SALAMAKINAS. Gerbiamasis pretendentė...

V.LANDSBERGIS. Dėl opozicijos vaidmens. Mes jau girdėjome, kad opozicija pasirengusi būti konstruktyvia opozicija. Tai labai džiugina. Ir mes džiaugsimės, matydami opozicinę frakciją kaip konstruktyvią opoziciją.

A.SALAMAKINAS. Gerbiamasis pretendentė, kokias jūs teises numatote opozicinėms frakcijoms? Kaip žinome, jūs prieš ketverius metus teikėte įstatymą dėl opozicijos. Ar jūs sutiksite, kad tas įstatymas būtų priimtas?

V.LANDSBERGIS. Aš manau, kad taip. Mes tą įstatymą galėtume priimti. Gaila, kad jis tada buvo atmestas. Mes čia jau būtume gerokai pripratę prie kitokio Seimo darbo, kuriame yra aiškios pozicija ir opozicija. Tikrai šį įstatymą galėsime priimti, tik aš nemanau, kad tai yra pirmąsias skubos darbas. Ketverius metus jis laukė, tai nieko baisaus, jeigu dar keletą savaičių ir palauktų.

PIRMININKAS. Seimo narys A.Vaišnoras. Prašom.

A.VAIŠNORAS. Gerbiamasis profesoriau, Seimas yra įstatymų leidžiamoji valdžia. Tačiau žmonių, kurie balsavo šiuose rinkimuose, viltys yra susijusios su tuo, kad greičiau pozityvūs dalykai vyktų ir vykdomojoje valdžioje. Jūs, kaip būsimasis Seimo Pirmininkas, turbūt labiau galėsite daryti įtaką, kad greičiau būtų paskirtas premjeras ir Vyriausybė. Ar jūs tam esate pasirengęs?

V.LANDSBERGIS. Ačiū. Mes jau turėjome gerų ir labai konstruktyvių kontaktų su Respublikos Prezidentu. Mes - tai dviejų laimėjusių partijų, sudariusių koaliciją, vadovai. Ir man regis, kad Vyriausybė bus suformuota tikrai taip greitai, kaip tikrai galima. Galbūt nieko ir neprisidės tai, jeigu aš tapsiu dar ir Seimo Pirmininku. Tas procesas jau vyksta. Žinoma, aš domėsiuosi, galbūt, jeigu reikės, tarsiuosi dar ir su Respublikos Prezidentu, jeigu jis manys, kad tai reikalinga.

PIRMININKAS. Prašau kalbėti Seimo narį K.Bobelį.

K.BOBELE. Gerbiamasis profesoriau, viena didžiausių mūsų tautos tragedijų šiuo metu yra ekonominiai, finansiniai, kriminaliniai nusikaltimai, pagrįsti net aukštų valdininkų korupcija. Mes turime prokuratūrą, turime Teisingumo ministeriją, turime Saugumo departamentą, policiją ir t.t., bet jokio progreso nematyti. Neseniai Prezidentas pasiūlė įsteigti Nacionalinį tyrimų biurą. Kaip jūs manote, kaip reikėtų greičiausiai tą vėžį iš mūsų tautos panaikinti, ir kokių žygių jūs planuojate imtis? Ačiū.

V.LANDSBERGIS. Visa, kas turi būti padaryta, turi būti padaryta įstatymiškai. Ir priimant įstatymus, kurių mes dar neturėjome. Mums reikėjo turėti tvirtus ir sistemingus antikorporacinius įstatymus, tačiau jie nebuvo priimti per praėjusį laikotarpį. Dabar jie yra parengti arba baigiami parengti. Jie turės būti priimti. Taip pat yra numatomi ir reorganizaciniai žingsniai, kurie leistų pagerinti prokuratūros ir kitų su nusikaltimais kovojančių ar turinčių kovoti struktūrų darbą. Mes tikrai neatidėliosime šių uždavinių.

PIRMININKAS. Dabar kalbos baigtos. Toliau - diskusija. Jau yra užsirašiusių diskutuoti. Būtent: G.Vagnorius, P.Katilius, N.Medvedevas, Č.Juršėnas, I.Degutienė ir A.Stasiškis. Jei kas nors daugiau norėtų užsirašyti, prašau užsiregistruoti. Kviečiu į tribūną poną G.Vagnorių.

G.VAGNORIUS. Jūsų Ekscelencija Prezidente, gerbiamieji Seimo nariai, aš jaučiu didelę garbę, galėdamas paremti profesorį V.Landsbergį, ir tai labai maloniai darau. Ko reikalaujama iš Seimo Pirmininko? Svarbiausia tai, kad Seimo Pirmininkas būtų lojalus savo valstybei ir jos Konstitucijai, būtų sąžiningas ir išmanantis valstybės reikalus. Nėra šioje salėje, tikiuosi, nė vienos nuoširdžios abejonės, kad profesorius V.Landsbergis nebūtų lojalus Lietuvos Respublikos valstybei ar negerbtų jos Konstitucijos. Nemanau, jog šioje salėje yra žmonių, kurie galėtų kaltinti kandidatą savanaudiškumu ar koku nors neįprastu teisinei valstybei lobizmu. Taip pat abejoju, ar šioje salėje būtų žmonių, kurie galėtų kaip nors abejoti profesoriaus V.Landsbergio pasirengimu svarstyti valstybės reikalus ir tinkamai priimtus sprendimus įgyvendinti. Iš tikrųjų šis žmogus turi didelę politinės veiklos patirtį, taip pat ir patirtį valdant valstybę. Tėvynės sąjunga, taip pat, tikiuosi, ir mūsų koalicijos partneriai, kaip ir kiti pasirašę šią deklaraciją, pripažįsta, jog daugumos lyderis yra profesorius V.Landsbergis, ir aš kviečiu už jį balsuoti. (Plojimai)

PIRMININKAS. Dabar kviečiu Seimo narį N.Medvedevą.

N.MEDVEDEVAS. Nors frakcijų Seime dar nėra, tačiau pasitarę socialdemokratai nutarė štai ką. Mes visada siekėme ne konfrontacijos, ne kritikos vardan kritikos. Mes ieškome ne priešininkų, o naudingų Lietuvai

sprendimų. Todėl mes dabar nei kritikuosime, nei girsime gerbiamąjį kandidatą, o spręsimė apie jį ir jo vadovaujamą partiją iš darbų. Mes tikimės, kad jo vadovaujamo Seimo darbas vyks laikantis Europos tradicijų, kai gerbiamos opozicijos teisės ir ne tik valdančiajai partijai skiriami atsakingi postai. Kai pozicija ir opozicija ieško sprendimų, priimtinių ir daugumai, ir mažumai, ir svarbiausia - sprendimų, naudingų visai Lietuvai. Mūsų partijos nariai balsuos taip, kaip liepė jų nuostatos, jų įsitikinimai. Iš anksto, kaip sakiau, mes nei giriamo, nei kritikuoju.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu į tribūną Seimo narį P.Katilių.

P.KATILIUS. Gerbiamieji Seimo nariai, nors dar frakcijos nėra užregistruotos, jos greičiausiai bus greitai registruojamos, tačiau tų Seimo narių, kurie išrinkti nuo Krikščionių demokratų partijos, vardu čia turiu garbę kaip tik pritarti gerbiamojo profesoriaus V.Landsbergio kandidatūrai į Seimo Pirmininkus. Neseniai perskaitytas Rasos Rastauskienės dokumentas, kurį reikia pateikti pagal Seimo statutą, liudija, kad didelė dalis Seimo narių, taip pat ir visi krikščionys demokratai remia savo parašais šią kandidatūrą. Taip pat daug ką pasako tai, kad kiti kandidatai nebuvo ir siūlomi. Apie profesoriaus V.Landsbergio kandidatūrą mes jau kalbėjome tardamiesi dėl koalicinės sutarties ir ten vieningai sutarėm šiuo klausimu. Taigi krikščionys demokratai siūlo paremti profesoriaus V.Landsbergio kandidatūrą į Seimo Pirmininkus ir siūlo už ją balsuoti.

PIRMININKAS. Dėkoju, pone Katiliau. Dabar prašau į tribūną Seimo narį Č.Juršėną.

Č.JURŠĖNAS. Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente, mielosios Seimo narės, gerbiamieji Seimo nariai! Aš manau, kad šioje salėje niekas neabejoja, kad pasiūlytasis kandidatas bus išrinktas. Iš vieno vienas tikrai bus išrinktas, ir nėra jokių problemų esant atitinkamai daugumai. Todėl aš ir savo, ir būsimos LDDP frakcijos vardu avansu sveikinu V.Landsbergį su būsimomis atsakingomis pareigomis.

Nei aš, nei būsimoji LDDP frakcija neabejoja, kad V.Landsbergis yra prityręs valstybininkas ir čia šia prasme jam, matyt, būtų sunku priekaištauti, net ir labai stengiantis. Taip pat aiškūs jo nuopelnai 1990 ir vėlesniais metais. Bet! Bet mes ir jūs turim atmintį ir prisimenam vienokius ar kitokius žingsnius tiek Aukščiausiojoje Taryboje, tiek už jos ribų. Mes prisimenam kai kuriuos žingsnius čia, Seime, ir už šio Seimo ribų. Aš turiu vilčių, kaip kad ir kitais atvejais, kad bandymas supriešinti žmones, kas buvo pastebima ankstesniais metais, kad kai kurie kiti dalykai nepasikartos ir kad opozicija, tapusi arba tampanti Lietuvos valdžia, teisėta, konstitucine valdžia, pasimokė iš ano meto savo, taip pat ir iš mūsų klaidų. Taigi aš turiu vilčių, kad darbas bus kitoks ir kad mes iš tikro, kaip čia jau buvo pasakyta, sutartinai dirbsim Lietuvos labui, nors kartais turėsime ir įvairių skirtingų nuomonių ar net prieštarų minčių, ir kad mes sugebėsime tai kultūringai, kaip vienas yra pasakęs, o ne chamiškai dėstyti kai kurias prieštaras mintis. Aš turiu vilčių, kad bus kitas darbas ir kad nereikės kaip 1990 m. tuometinės Aukščiausiosios Tarybos darbo pradžioje šaukti uždarą posėdį ir aiškintis tuometinės vadovybės darbo stilių, kurį reikėjo keisti. Taigi aš turiu vilčių, kad šių dalykų nebus. Taip pat aš turiu vilčių, nors čia buvo pasakyta, kad, girdi, vienam nereikės atsakyti - reikės vienam atsakyti už tą darbą, kurį dirbi. Bet kuriuo atveju yra Konstitucija, yra Seimo statutas, yra įstatymai ir apibrėžta kiekvieno pareigūno atsakomybė. Ir reikia turėti drąsos atsakyti už save, taip pat už pavaldinius, neverčiant jiems kaltės, jeigu jie ko nors nepadarys, o tokių dalykų, be abejo, pasitaikys, kadangi gyvenimas sudėtingas, darbas mūsų nelengvas, klaidų daro visi. Galbūt kai kurie yra neklystantys, bet, man atrodo, dauguma yra klystantys. Taigi tikiuosi, kad atsakomybė bus tokia, kokia yra numatyta Konstitucijos, Statuto ir įstatymų, ir nebus kratomasi šios atsakomybės aiškinant, kad ir kiti dabar gali atsakyti, kadangi yra daugiau vadų Lietuvoje, o ne vienas būsimasis Seimo Pirmininkas. Aš taip pat turiu vilčių, kad iš tikro opozicija turės ne mažiau teisių, negu jų buvo ano Seimo laikais. Jos yra įtvirtintos Statute, gali būti ir tas įstatymas, gali jo ir nebūti, iš tikro, tai ne pagrindinis įstatymo projektas, kurį reikia priimti dar šiais metais. Jis ištis gali palaukti, na, gal dar ketverių metų nereikėtų laukti, bet gali palaukti, ne problema. Čia ištis ne problema.

Ir paskutinis dalykas. Aš manau, kad kalbant iš šios aukštos tribūnos reikia labai tiksliai formuluoti savo mintis. Ne kas kitas, o buvusiojo Seimo Pirmininkas pasiūlė tiesiogiai transliuoti Seimo posėdžius. Ir tai buvo daroma. Tikiuosi, kad tai bus daroma ir ateity. O buvęs Seimo Pirmininkas nesiūlė panaikinti minėtos radijo valandėlės. Prašom pasiaiškinti, kas siūlė ir kas tai padarė. Taigi štai, kai kurie mano pastebėjimai ir kai kurie pasiūlymai, kurie, man atrodo, leidžia daryti išvadą, kad ir kalbėjusysis ką tik, ir LDDP frakcija už kandidatą nebalsuos.

J.AVYŽIUS. Dėkoju, pone Juršėnai. Dabar prašau kalbėti Seimo narę I.Degutienę.

I.DEGUTIENĖ. Gerbiamasis Prezidente, gerbiamieji Seimo nariai! Valstybės vertė priklauso nuo ją sudarančių asmenybių vertės. Žmogus turi būti protingas, paprastas, teisingas, drąsus ir geras. Tik tada jis turi teisę vadintis tuo kilniu vardu - Žmogus. Tokį žmogų matau Sąjūdžio Tarybos Pirmininko, Nepriklausomybės Akto signataro, pirmojo atgimusios Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko, gerbiamojo profesoriaus V.Landsbergio asmenyje. Jo kuklios ir paprastos, bet ne prastos asmenybės veikla, įžvalgūs, protingi politiniai sprendimai, neįveikiamas teisingumas ir drąsa lemtingu Lietuvos valstybingumo atkūrimo laikotarpiu buvo tarsi tautos vedlio į laisvę žygis. Kuo labiau tolstame nuo 1990 metų kovo 11osios, tuo labiau Lietuvos žmonės supranta ir įvertina profesoriaus V.Landsbergio indėlį atkuriant Lietuvos valstybingumą. Ne veltui užsieniečiai labai dažnai Lietuvos vardą sutapatina su profesoriaus V.Landsbergio vardu. Jo principinė

užsienio politika žavi ir teikia realių vilčių Lietuvos integracijai į demokratinę pasaulio bendruomenę. Okupacinės kariuomenės išvedimo politika jo dėka buvo lyg stebuklingas manevras. To nepripažinti ar pamiršti neturėtume ir negalėtume. Tėvynės sąjungos - Lietuvos konservatorių pirmininkas, ketverius metus buvęs opozicijos lyderiu, puikiai žino pralaimėjimo kartėlį ir blaiviai įvertina pasitaikiusias darbo klaidas. Tik po tokių sunkių ir sudėtingų visuomeninės ir politinės veiklos universitetų žmogus tampa užgūdintu politiku iš didžiosios raidės. Todėl siūlau pritarti Tėvynės sąjungos pirmininko, gerbiamojo profesoriaus V.Landsbergio kandidatūrai į Seimo Pirmininkus. Ačiū už dėmesį. (Plojimai)

PIRMININKAS. Dėkoju, ponai. Kviečiu Seimo narį A.Stasiškį.

A.N.STASIŠKIS. Pone Prezidente, garbingieji svečiai, gerbiamieji kolegos! Jeigu mes 1990 metų Aukščiausiąjai Tarybai gražintume jos tikrąjį vardą - Atkuriamojo Seimo vardą, tai šiandieną mes būtume susirinkę į trečiąjį atkurtos Nepriklausomybės Seimą. Eina jau septintieji Nepriklausomybės metai, trečiasis Seimas. Ar tai daug, ar mažai? Jeigu mes pažiūrėsime į kalendorių, tai lyg ir nemažas laiko tarpas, tačiau kur kas menkesnis skirtumas, kur kas mažiau, negu mums norėtusi, yra gyvenime. Ir kai prieš ketverius metus į valdžią grįžo sovietmečio elitas, šitie ketveri metai davė didžiulės patirties ir visuomenei, ir kiekvienam piliečiui, ir mums, kaip įstatymų leidėjams.

Tai yra natūralu. Visos tautos, išsiveržusios iš sovietinio narvo, sunkiai skinasi, sunkiai randa kelius į šiuolaikinės demokratijos gyvenimą. Praėję ketveri metai, Seimo metai, buvo pažymėti įvairiais dalykais: ir atvira kolaboranto dvasia, ir gerais įstatymais, ir tarptautinės teisės pasiekimais. Buvo tiesiog vaikiškai naivių kvailysčių, tokių kaip partinių diplomų pripažinimas arba gegužės 1-osios šventė. Buvo ir fundamentalių dalykų, tokių kaip žmonių santaupų nusavinimas, valstybės totalinis ir beprasmis praskolinimas. Buvo ir nusikalstamų dalykų, kai buvo pataikaujama ir dangstomas korupcijos įsigalėjimas, kyšininkavimas, kontrabanda. Deja, nors ir skaudi, bet tai yra patirtis, visų mūsų patirtis.

Mūsų tikslas šiandien - kalbėti ne apie praėjusius ketverius metus. Mūsų tikslas - ketverius metus matyti ateitį ir suprasti, koks sunkus ir atsakingas darbas mūsų laukia. Todėl šiandieną aš su malonumu remiu profesoriaus V.Landsbergio kandidatūrą, suprasdamas, koks sunkus darbas čia laukia mūsų visų. Aš matau, kad šis žmogus pajėgs vadovauti šiam darbui.

Paremdamas jo kandidatūrą, jaučiuosi šiek tiek suglumęs. Apie šitą žmogų galima kalbėti ištisas valandas, tačiau juk visi tą žino. Negalima to nežinoti. Galima tik apsimesti nežinančiu. Jo tvirtumas, politinė drąsa ir politinis išvalgumas yra visų pripažintas dalykas. Užtenka prisiminti kovo 11-osios, sausio įvykius, galų gale 1991 metų pučą ir dar daugelį politinio gyvenimo epizodų, kurie liudija šio žmogaus savybes.

Manau, kad šiandieną ar čia esantys, ar besiklausantys nors kartą pajus gėdą dėl tų paistalų, kai buvo kalbama apie profesoriaus vilą Šveicarijoje arba apie Norvegų tautos premijos panaudojimą. Aš tikiuosi, kad žmonės niekada neperžengs tos ribos, kai nebegalės pajusti gėdos.

Paremdamas profesoriaus Vytauto Landsbergio kandidatūrą, aš taip pat kalbu ir Politinių kalinių ir tremtinių bendrijos vardu. Šitų žmonių akyse profesorius visada buvo ištikimas jų teisių gynėjas, suprantantis jų reikalus, jis buvo tas žmogus, kuris siekė istorinio teisingumo ir visada sakė, kad teisingumas turi būti be keršto. Manau, kad tai yra labai svarbu tiek mums žiūrint į praeitį ir vertinant praeities įvykius, tiek žiūrint į ateitį, į kurią mums visiems reikės eiti kartu.

Tikiu, kad naujasis Seimas pradės Lietuvos istorijoje pozityvių sprendimų, kūrybinio darbo laikotarpį. Profesoriaus pasiaukojantis darbštumas, jo subtilus sugebėjimas analizuoti, gilus išvalgumas labai pasitarnaus mūsų darbui. Todėl kviečiu visus paremti jo kandidatūrą ir balsuoti už jį. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju ponui A.Stasiškiui. Dar yra papildomai užsirašiusių. Pratęsdamas diskusiją, kviečiu į tribūną Seimo narį K.Glavecką.

K.GLAVECKAS. Jūsų Ekscelencija Prezidente, gerbiamieji kolegos Seimo nariai! Centro sąjungos būsimosios frakcijos vardu ir savo vardu, jeigu leisite, aš irgi pasakysiu keletą žodžių.

Iš tikrųjų lietuvių tauta žiūri į mus su viltimi, kad mes vienaip ar kitaip sutvarkysime tą sistemą, kuri dabar yra, ir vienaip ar kitaip pagerinsime situaciją, nes iš tikrųjų padėtis yra labai labai sunki. Mes visi žinome, kad tos padėties priežastis, be abejo, yra ta sistema, kurią mes turėjome iki šios dienos. Mes puikiai žinome iš istorijos vadovėlių, ekonomikos vadovėlių, kad ne žmonių keitimas duoda pagrindą tam ar kitam kraštui atsikelti ir eiti į priekį. Tame procese svarbų vaidmenį atlieka, be abejo, Seimas ir Seimo vadovybė. Jie įgalinti pakeisti tą sistemą, kad neliktų to blogio, kuris dabar Lietuvoje išsikerioja, kad nebūtų korupcijos, kyšininkavimo, ekonomikos nuosmukio ir t.t. Tą sistemą reikia keisti iš principo, ir visos žmonių viltys nukreiptos į tai.

Frakcijos nuomone, profesorius V.Landsbergis iš tikrųjų yra žmogus, pasiryžęs tam dalykui, prisiimęs atsakomybę dėl tos sistemos keitimo ir Lietuvos krašto gerovės siekimo. Mes remsime jį renkant Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininku. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju, pone Glaveckai. Dabar nori kalbėti Seimo narė E.Kunevičienė.

E.KUNEVIČIENĖ. Ačiū jums. Mielieji, šiandieną labai įdomu čia dalyvauti... Štai ką reiškia patirtis - 20 metų išgyventa Rusijoje, taip ir lenda "sevodnia". Niekur nuo jos nedingsi. Naudodamasi ta patirtimi, aš ir noriu pasakyti. Kai teko gyventi tarp įvairių tautybių, turbūt ir įvairių politinių nuostatų politinių kalinių ir tremtinių, ten niekas nekalbėjo nei apie žmonių, nei apie tautos sukiršinimą. Ten visi atskirdavo vagį ir sąžiningą žmogų, atskirdavo priešą ir draugą, atskirdavo gerą žmogų ir niekšą, ir mano laimė, kad aš ten gyvenau ir tą patirtį turiu. Todėl norėčiau ne tik jums palinkėti, kad neskubėtumėte primetinėti kiršintojo etikečių. V.Landsbergis niekada nieko nekiršino, tačiau jeigu teks bausti vagis, tikiuosi, kad jis pareikalaus griežtos bausmės, jeigu teks ginti apvogtuosius, labai viliuosi, kad jis bus griežtas ir teisingas, todėl linkiu jam ištvermės ir toliau dirbti taip, kaip dirbo.

PIRMININKAS. Dėkoju, ponია Kunevičienė. Dabar kviečiu į tribūną Seimo narį E.Bičkauską.

E.BIČKAUSKAS. Čia buvo pasakyta tiek gerų žodžių profesoriaus adresu, kad man turbūt nėra ką pridurti. Aš manau, kad iš tikrųjų konservatoriai rinkimuose laimėjo didelę pergalę, todėl natūrali jų teisė rinkti Seimo vadovybę. Aš manau, kad kokių nors problemų šiuo klausimu eskalavimas paprasčiausiai galėtų sukelti atitinkamą parlamentinę krizę. Dėkui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiamieji, visi užsirašę jau kalbėjo, taigi diskusija baigta. Mums reikia patvirtinti slapto balsavimo biuletenį. Biuletenyje nurodyta, jog balsuojama dėl Seimo Pirmininko išrinkimo. Pagal Statuto 118 straipsnį balsuojantysis biuletenyje išbraukia pavardes tų kandidatų, prieš kuriuos balsuoja. Negaliojančiais pripažįstami nepatvirtinto pavyzdžio ar neantspauduoti biuleteniai, taip pat tie, kuriuose palikta daugiau pavardžių, negu renkama pareigūnų.

Gerbiamieji Seimo nariai, balsavimui skiriama 20 minučių. Balsavimas vyks pirmojo aukšto fojė. Po to skelbiama 30 minučių pertrauka. Plenarinis posėdis bus tęsiamas... (Balsai salėje) Prašau neišeiti. Gerbiamieji Seimo nariai, prašau neišeiti. Aš paskubėjau. Atsiprašau.

Gerbiamieji, kas už tokio pavyzdžio biuletenį, prašau balsuoti pakeliant rankas. Dauguma. (Balsai salėje)

BALSŲ SKAIČIUOTOJAS. Už balsavo 127 Seimo nariai.

PIRMININKAS. Kas prieš? Kas susilaiko?

BALSŲ SKAIČIUOTOJAS. Prieš ir susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Biuletenis patvirtintas 127 balsų dauguma. Dabar dėl vedimo tvarkos nori kalbėti Seimo narys V.Landsbergis.

V.LANDSBERGIS. Labai ačiū, gerbiama šis posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, aš dar neturiu jokių įgaliojimų, bet noriu draugiškai pakviesti neformaliai pasitarimui per tą laiko tarpą, kuris susidarys balsuojant. Kol bus suskaičiuoti balsai, rinkimuose laimėjusių partijų ir atitinkamų frakcijų vadovus kviečiu į mano iki šiol tebesantį kabinetą, kad mes galėtume pasitarti dėl siūlomų dokumentų. Po balsavimo, kol bus suskaičiuoti balsai.

PIRMININKAS. Gerbiamieji, dėmesio! Posėdį tęsime 18 val.

Pertrauka

PIRMININKAS. Prieš paskelbdamas balsavimo rezultatus noriu perskaityti porą telegramų Lietuvos Respublikos Seimui.

"Lietuvos Respublikos Seimui. Naująjį Seimą pirmojo posėdžio proga sveikina Kuršėnų politiniai kaliniai ir tremtiniai. Tepadeda jums Dievas!" (Plojimai)

Antroji telegrama. "Didžiai gerbiama šis Seime, Lietuvos teatro sąjungos VII suvažiavimo delegatai nuoširdžiai sveikina naująjį Seimą. Linki ištvermės, stiprybės, kūrybinio darbo, kuris žadintų tautos orumo, laimėjimo jausmą ir pasitikėjimą, stiprintų mūsų valstybės pamatus. Tikime, kad bus puoselėjamas ir branginamas teatro menas ir jo kūrėjai, parengtas ir priimtas Teatro įstatymas.

VII suvažiavimo delegatai." (Plojimai)

Turiu garbės pranešti gerbiamesiems posėdžio dalyviams, taip pat visai lietuvių tautai Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko rinkimų rezultatus. Buvo pasiūlyta į Seimo Pirmininko postą V.Landsbergio kandidatūra. Seimo nariai kalbėdami kitų kandidatūrų nesiūlė.

Dabar prašau man leisti perskaityti rezultatus. Iš viso išduoti 136 biuleteniai. Rasti 136 biuleteniai. Galiojančių - 135. Negaliojančių - 1. Už V.Landsbergio kandidatūrą balsavo 107, prieš - 28. Taigi Seimo Pirmininku išrinktas V.Landsbergis. (Audringi plojimai)

Gerbiamieji, leiskite ir man prisijungti prie karštų naujo Seimo Pirmininko sveikinimų ir pakviesti Seimo Pirmininką - gerbiamąjį V.Landsbergį į tribūną.

Seimo pirmininko V. Landsbergio kalba

V.LANDSBERGIS. Mielieji kolegos, Seimo nariai! Ką tik išrinkote mane, vieną iš Jūsų, garbingoms ir atsakingoms pareigoms. Patvirtinote, kad dirbčiau kaip tik čia, darysiu tai, kaip sugebėsiu - kuo geriau. Žinau, kad šiame kelyje mūsų visų laukia kur kas daugiau rūpesčių ir įtampos negu laimės ir džiaugsmo, bet turime atkakliai visi kartu dirbti, kad mūsų Tėvynėje būtų daugiau džiaugsmo.

Jaučiu piliečių įpareigojimą, suteiktą rinkimuose Seimo nario mandatu. Dabar man tenka jūsų įpareigojimas, už kurį nuoširdžiai dėkoju. Prisipažinsiu, kad yra dar ir trečias įpareigojimas, nes ir pats nešiojau širdyje tam tikrą asmeniškai angažuatą nusiteikimą. Mūsų darbas nebaigtas, todėl nėra kitos išeities - būtina dirbti toliau. Jūs žinote, kad esu šiek tiek menininkas. Tokie žmonės nerimsta, jeigu kas nors nepavyksta taip, kaip reikėtų, kaip norėtusi. Todėl ir eidamas naujas pareigas turbūt nerimsiu, raginsiu, gal ir papeiksiu, kaip atsitikdavo dirbant Aukščiausiojoje Taryboje. Kartą net "vejas" buvo pakilęs, kai pasakiau per televiziją, kad mūsų deputatai lobsta. Anų laikų kolegos dabar jau man atleido, nebereikalauja pasiaiškinti. Tai gal ir jūs atleisit, jeigu išsprūstų pastabėlė.

Svarbiausia - nusiteikimas bendradarbiauti dėl vieno tikslo. Tas tikslas - tai mūsų šalies žmonės, kurie mus išrinko, tai jų nūdienos rūpesčiai ir jų trokštama geresnė ateitis atkurtoje nepriklausomoje valstybėje. Kviečiu jus visus nusiteikti tokiam bendradarbiavimui. Jau trečiasis atkurtos Lietuvos parlamentas turi sukaupęs įvairios patirties. Yra ką pratęsti, o kai ko ir netęsti, yra iš ko pasimokyti. Norėsiu su visais jumis pasitarti, o nuo šios dienos savo narystę Tėvynės sąjungos frakcijoje sustabdu.

Daug ką turėsime daryti geriau, bet kai ko visai nedarysime.

Ko gi nedarysime?

Tikiu, kad aštuntajame Seime nebeskambės linksni raginimai prie kiekvieno įėjimo pakarti po Seimo narį, kad kiti bijotų nedorai arba nedarniai dirbti. Pasipriešinimo dalyvių niekas nebeapšauks "banditais", o tremtinių ir išvartųjų nebevadins "žemės dezertyrais". Tokių gražbylostės tradicijų ir tokio tęstinumo mums nereikia, jų nepasigysime.

Nauja Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisija turės dirbti toliau ir naujai. Siūlyčiau, kad ji peržiūrėtų vieno iš Seimo narių tariamai padarytos 35 milijardų žalos bylą. Turime žinoti, kas ir kaip skaičiavo, kas užsakė tokią "kuklią" nuostolių sumą rinkimų kampanijai.

Štai ir vienas labdaros fondas, kurio 75% palūkanų pajamų skiriama vaikams invalidams, o kiti 25% - jauniems menininkams paremti, buvusio Seimo buvo vertinamas (nenustebkite) kaip ekonominis nusikaltimas. Tai tiria būtent komisija. Prašysiu tyrimą užbaigti ir paskelbti išvadas, kad neatrodytų, jog rinkimai išgelbėjo nusikaltėlių.

Mes peržiūrėsime valdymo ir mokesčių sistemas, kad verslas Lietuvoje būtų skatinamas, o užsienio investuotojai nesibaisėtų mūsų įstatymų painiava ir nepastovumu. Tada bus ir darbo, ir daugiau pajamų, daugiau galimybių valstybei vykdyti savo įsipareigojimus. Valdžia turi apginti piliečius nuo nusikaltėlių, bet ir piliečiai teateina į talką. Šioje kovoje reikia nuoseklumo, pasišventimo, švarių ir tvirtų rankų. Jeigu reikės, bus ir griežtumo, radikalumo. Esu įsitikinęs, kad kontrabandinių ir klastojamų nuodų svaigalų, vadinamojo "pilstuko", pardavinėjimą reikia vertinti kaip labai sunkų nusikaltimą, tolygų sąmoningam nuodijimui - žudymui. Jeigu jaunas vyras, išprotėjęs nuo "pilstuko" nuodų, peiliu užbado 4 metų mergytę, tai turi atsakyti ir nuodų pardavėjas arba pardavėja. Jeigu Molėtų rajone kasdien žudosi po vieną darbingo amžiaus vyrą, tai mes nespėsime Seime didinti pašalpų fondo našlėms. Tegu susivienija našlės ir tos, kurios nenori būti našlės, ir padeda mums išnaikinti Lietuvoj šitą nuodijimo bjaurastį!

Išvarėm tuometinį OMON'ą per keletą savaičių, tai neįsėdėsime tų žudikų, kurie žudo pardavinėdami "pilstuką"?

Išradingi tautiečiai jau sugeba ir be kontrabandos Lietuvoje gaminti naują, madingą ir jaunimą žudantį narkotiką "Ekstazę". Tokiems gamintojams tiktų kalėti iki gyvos galvos. Jei neapginsim savo vaikų, jei nesukursim jiems patrauklios švietimo sistemos, kuri skatintų dvasiškai augti, siekti ko nors, mylėti gyvenimą ir būti žmonėmis tikra dorovine šio žodžio prasme, tai tuščios mūsų pastangos vien ekonomiką reformuojant.

Gyvenimas patrauklus, kai jis turi kūrybos prasmę. Lietuva bus patraukli, kai joje plazdės kūryba ir meilė. Taip gali būti, visi turime to siekti, o Seimas pirmiausiai, nes čia - Lietuvos širdis! Čia vyksta valstybės kūryba, ir nuo to, ar Lietuvos širdis serga, ar sveiksta, priklausys bemaž viskas. Pasižadėkime patys sau - dirbsim ne sau ir ne grupei draugų - dirbsim Tėvynei, kuri yra ne vien gražioji šalis, kur upės teka, bet pirmiausiai - visi Lietuvos žmonės, norintys nors trupučio laimės. Geru pavyzdžiu skatinkim Lietuvos atgimimą. Jei nuo mūsų darbo vaisių žmonių širdys ir akys prašviesės, jei grįš viltis ir pasitikėjimas, kad Lietuva gali būti teisingumo valstybė, tai būsim įvykdę tautos atstovų pareigą.

Ačiū Jums. (Plojimai)

PIRMININKAS. Gerbiamasis Pirmininke, dėkoju už viltį ir drąsą įkvepiančius žodžius.

Yra priimtas nutarimas "Dėl Seimo Pirmininko rinkimų". Turbūt reikia jį patvirtinti balsuojant? Laikyčiau tą nutarimą priimtą, nes jau yra paskelbti balsavimo rezultatai.

Vokietijos Bundestago deputato, parlamentinės grupės ryšiams su Baltijos šalimis pirmininko barono V. von Stetteno kalba

Dabar, gerbiamieji, žodį tarti kviečiu Vokietijos Bundestago deputatą, parlamentinės grupės ryšiams su Baltijos šalimis pirmininką baroną V. von Stetteną. (Plojimai)

V.STETTENAS. Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente pone Brazauskai, naujai išrinktas Seimo Pirmininke pone Landsbergi, ponios ir ponai Seimo nariai, eminencijos, ekscelencijos! Man tenka didelė garbė čia, Lietuvos parlamente, perduoti visiems deputatams Vokietijos Bundestago prezidentės ponios profesorės R.Ziusemūt sveikinimus ir linkėjimus.

Jums, profesoriau Landsbergi, itin nuoširdūs sveikinimai jūsų įtikinančios pergalės proga. Padėk, Dieve, jūsų sunkiame darbe. Jums, pone Juršėnai, mano pagarba dėl ketverius metus trukusio darbo, einant Seimo Pirmininko pareigas.

Demokratija - sudėtinga valstybės forma. Jai būtina kaita. Tauta nulemia tai be revoliucijos, be kovos, be kraujo. Pralaimėti nėra saldu, o nugalėtojų ateityje laukia sunkūs uždaviniai. Būkite korektiški bendraudami vieni su kitais. Valdančioji partija neturėtų visiškai izoliuoti opozicijos, o opozicija turėtų konstruktyviai bendradarbiauti. Aš tikiu, jog po geranoriškų sveikinimų, kurie pasiekė jus iš viso pasaulio, seks konkretūs veiksmai.

Vokietijos - Baltijos šalių parlamentinė grupė Bundestage, kuriai priklauso įvairių partijų deputatai, remia jūsų siekius ir jūsų norą, kad jūs artimiausiu metu būtumėte priimti į Europos Sąjungą ir NATO. Jūsų europietiška kultūra siekia šimtmečius, ir jūs sugrįžote į Europą visiems laikams.

Pirmasis svarbus žingsnis būtų vizų panaikinimas, kad jūs nesijaustumėte esą antrarūšiai europiečiai. Dirbkime drauge, kad pasiektume tą tikslą. Tesaugo Dievas jus ir Lietuvą!

PIRMININKAS. Nuoširdžiausiai dėkojame Lietuvos draugui baronui Volfgangui von Stettenui.

Žemaitijos ūkininkų sveikinimai Seimo Pirmininkui

Dabar, gerbiamieji, yra atvykusi Žemaitijos ūkininkų grupė, kuri daug keliavo po Lietuvą, ir jos atstovas norėtų tarti žodį. Ar neprieštarausite? (Balsai salėje) Tada kviečiu gerbiamuosius Žemaitijos ūkininkus.

ŽEMAITIJOS ŪKININKŲ GRUPĖS ATSTOVAS. Jūsų Ekscelencija Prezidente, gerbiamasis Seimo Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, ponai ir ponios! Aš labai jaudinuosi, kadangi pirmą kartą aš, ūkininkas, stoviu šioje tribūnoje. Jeigu man kas nors atsitiktų (manau, tarp Seimo narių yra gydytojų), tai man padėkite.

Kodėl mes čia įsiveržėme į šitą tribūną? Mes, Žemaitijos ūkininkai, sugalvojome apvažiuoti visą Lietuvą, susitikti ir pakalbėti su kaimo žmonėmis. Mes vežėmės Žemaitijos tautodailininkų padarytą rūpintojėlį, pašventintą Telšių katedroje. Mes buvome prisiėmę tokį įsipareigojimą - jį įteikti naujam Seimo Pirmininkui. Kas bus, viskas priklauso nuo tautos.

Šiandien mes čia stovime, kalbame ir norime štai ką pasakyti. Yra labai įdomi situacija Lietuvoje. Visą laiką iki šiol buvo eskaluojama tokia tema, kad kaimas neremia konservatorių ir krikščionių demokratų. O man atrodo, kad kaimas juos labai stipriai parėmė ir išrinko. G.Vagnorius išrinktas Telšių apskrities kaime, V.Landsbergis irgi išrinktas kaime. Tai matyti ir iš to, kad ūkininkai pirmą kartą stovi šioje tribūnoje ir sveikina naująjį Seimo Pirmininką.

Aš paskaitysiu, kad neužsimirštų, kas buvo tos kelionės vieno susitikimo metu palinkėta naujam Seimui. Telšių rajono Tryškių seniūnijos gyventojų grupė, dalyvavusi susitikime su Žemaitijos ūkininkais, keliaujančiais per Lietuvą, naujai išrinktam Lietuvos Seimui linki: dalykiškumo, ūkiškumo, atsakomybės už tautą, taip pat sveikatos ir padorumo ("padorumo" pabraukta).

Štai dar ką norėčiau pridėti nuo savęs. Aš jūsų labai norėčiau paprašyti, gerbiamieji Seimo nariai, kad prisimintume velionio vilties prezidento Stasio Lozoraičio žodžius: "turtingas kaimas - turtinga Lietuva",

tuomet per kitus Seimo rinkimus jus žmonės ne išrinktų, o ant rankų atneštų į Seimą. Tad sėkmės jums ir ačiū jums! (Plojimai)

A.BUMBLAUSKIENĖ. Aš esu Adelė Bumblauskienė iš Kelmės rajono.

Mielasis profesoriau, gerbiamasis šiandien išrinktasis Seimo Pirmininke, pone Prezidente! Aš prieš pat Seimo rinkimus per “Valstiečių laikraštį” kreipiausi į visus Lietuvos žmones prašydama, kad dar kartą neapsiriktų. Tame pačiame straipsnyje rašiau, kad būtų gerai, kad į šiuos gražius Lietuvos Seimo rūmus atvyktų koks nors kaimo žmogus ir įneštų to tikro kaimiško kvapo, dvelkiančio visais, kaip sakoma, kaimiškais kvapais. Ir štai šiandien prieš jus stovime mes, tikri kaimiečiai. Tikri. Aš vakar pati savo rankomis suslėgiau šitą sūrį ir dabar norėčiau jį įteikti Seimo Pirmininkui paragauti. Gal visi paragausite ir pamatysite, kad mes, kaimiečiai, darbstūs, mokame gražiai ūkininkauti ir dirbti.

Baigdama norėčiau paprašyti, kad ponas Seimo Pirmininkas ir visi čia, Seime, esantys tikrai nepamirštų kaimo, ypač mažų ūkininkų. Aš taip pat esu mažžemė ir norėčiau, kad į tai labai atkreiptų dėmesį. Ačiū. (Plojimai)

PIRMININKAS. Gerbiamieji, dėkoju šauniems Žemaitijos ūkininkams už jų tokį gražų pasveikinimą ir tikimės, kad jų duona ateityje bus sotesnė Lietuvai.

Dabar kviečiu užimti pirmininko vietą gerbiamąjį Seimo Pirmininką V.Landsbergį, linkėdamas jam ateityje nuveikti didelių darbų. (Plojimai)

Seimo narių pareiškimai (dėl frakcijų įregistravimo)

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V.Landsbergis.

PIRMININKAS (V.LANDSBERGIS). Dėkoju ką tik posėdį vedusiam pirmojo Seimo posėdžio pirmininkui Seimo nariui rašytojui J.Avyžiui už labai gražią ir daug žadančią mūsų darbo pradžią.

Dabar pagal nustatytą tvarką aš norėčiau gauti žinių apie Seimo frakcijas ir kartu frakcijas registruoti. Gavau Krikščionių demokratų frakcijos pareiškimą, Seimo narių S.Buškevičiaus, R.Karbauskio ir R.Smetonos pareiškimą, kuriuo prašoma įregistruoti Seimo jungtinę frakciją, Socialdemokratų partijos Seimo frakcijos pareiškimą. Matyt, reikia skaityti visas pavardes. Atrodo, tokia yra tvarka. Tai pradėsiu skaityti. (Balsas salėje) Dėl vedimo tvarkos? Labai prašau. Jeigu galite mane pataisyti, aš būsiu dėkingas. Čia jūsų mikrofo... Ko jis neveikia? A, jau veikia. Prašau.

A.VIDŽIŪNAS. “Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente, pone Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininke! Mes, čia pasirašę Lietuvos Respublikos Seimo nariai, panašiai žvelgiantys į daugelį mūsų valstybės praeities ir šiandienos problemų ir turintys bendrą jos ateities tobulinimo planą, o rinkimuose piliečių daugiausia palaikyti kaip Tėvynės sąjungos - Lietuvos konservatorių kandidatai, pareiškiame, kad savo šalies ir jos žmonių labui esame pasirengę dirbti ir veikti kartu ir įkuriame Tėvynės sąjungos - Lietuvos konservatorių frakciją.

Mūsų tikslas - laisva ir darni demokratinė visuomenė, kurioje krikščioniškoji moralė remiasi į žmogaus teises ir laisves, o ekonomika - į privačią nuosavybę, įstatymo valdžią ir sąžiningą teisėsaugą, kurioje skatinamas piliečių savarankiškumas ir visiems sudaromos vienodos galimybės. Kitų pažiūrų ir kitais keliais mūsų valstybę vesti pasirengusiems kolegoms siūlome dalykišką kalbėjimąsi, kultūringą oponavimą ir bendrą nuoširdų darbą šalies gerovės labui. Mūsų nuostatuose aiškiai matoma ir nepriklausomoji spauda - pirmoji ir svarbiausia demokratinės valstybės garantija.

Tėvynės sąjungos - Lietuvos konservatorių frakcijos seniūnu išrinktas A.Vidžiūnas, seniūno pavaduotojais - A.Bartkus, A.N.Stasiškis, R.Rastauskienė, A.Vaišnoras ir S.Kaktys.

Tėvynės sąjungos - Lietuvos konservatorių frakcija įsipareigoja veikti laikydamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų, Tėvynės sąjungos - Lietuvos konservatorių programos ir frakcijos statuto.

Kviečiame į frakciją ir kitus Seimo narius, pritariančius mūsų planams ir idėjoms.” Ačiū.

PIRMININKAS. Jeigu jūs man leisite... Pone Bičkauskai, prašau.

E.BIČKAUSKAS. Gerbiamasis Pirmininke, aš nenorėčiau, kad vėlgi būtų sudaryti precedentai. Čia buvo kalba ne dėl vedimo tvarkos. Dėkui.

PIRMININKAS. Aš supratau, kad čia buvo frakcijos pareiškimas, frakcijos pristatymas žodžiu. Panašiai, kaip aš gaunu tuos tekstus raštu.

Aš manau, kad man turbūt gali būti leista perskaityti tuos pareiškimus jums iš čia arba tiesiog perskaityti Seimo narių, priklausančių frakcijoms, pavardes. (Balsai salėje) Užteks perskaityti pavardes. (Balsai salėje)

Galbūt, kaip jūs sakėte, yra tam tikras precedentas. Gal jis ir neblogas, jeigu kiekviena frakcija pati perskaitys savo pareiškimą ir pavardes. (Balsas salėje) Kaip? Prašau. Tiktai dabar aš jau turiu surinkęs, tai reikia atiduoti atgal. (Balsai salėje) Gerai. Sutinkate, kad aš perskaityčiau pavardes, taip? Nesutinkate? Gerai.

Prašom, broliai krikščionys demokratai. Jūs turite tekstą?

P.KATILIUS. Pareiškimas dėl Krikščionių demokratų frakcijos įsteigimo Lietuvos Respublikos Seime.

“Mes, čia pasirašę 1996 m. lapkričio mėn. išrinkto Seimo nariai, vienijami krikščioniškųjų vertybių ir bendro tikslo - tarnauti Lietuvai, telkdamiesi kolegialiam darbui ir bendroms sprendimų paieškoms, įsteigiame Krikščionių demokratų frakciją Lietuvos Respublikos Seime.

Savo veikloje mes vadovausimės Lietuvos krikščionių demokratų partijos programos dokumentais, siekdami, kad krikščioniškosios demokratijos nuostatos kuo labiau atspindėtų Seimo priimtuose įstatymuose, Seimo komitetų veikloje ir vykdant parlamentinę priežiūrą.

Iki 1997 m. rugsėjo 10 d. Krikščionių demokratų frakcijos seniūnu išrinkome P.Katilių, o seniūno pavaduotoju - J.Beinortą.

Prašome Seimo Pirmininką paskelbti Seime apie mūsų įsteigtą Krikščionių demokratų frakciją ir ją užregistruoti.

J.Beinortas, V.Bogušis, P.Gražulis, P.Katilius, A.Kašėta, K.V.Kryževičius, K.Kuzminskas, F.Palubinskas, A.V.Patackas, A.J.Raškinis, A.Saudargas, Č.V.Stankevičius, M.Šerienė, A.Šimėnas, J.Šimėnas, I.S.Uždavinys.

Lapkričio 25 d.” Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū, pone Katiliau. Ar Centro sąjungos frakcija nori pati perskaityti savo trumpą pareiškimą, ar leidžia man perskaityti pavardes? (Balsas salėje) Leidžiate, taip?

Tai yra Seimo Centro sąjungos frakcijos pareiškimas. Prašoma įregistruoti frakciją. Frakcijos seniūnas - E.Bičkauskas. Frakcijos seniūno pavaduotojas - G.Šileikis. Frakcijos sudėtis: E.Bičkauskas, A.Čaplikas, V.Čepas, R.Čiupaila, K.Glaveckas, A.Grumadas, M.Končius, R.Melnikienė, R.Ozolas, R.Rutkelytė, K.Šavinis, G.Šileikis, K.Vaitukaitis.

Ar Socialdemokratų partijos frakcija nori skaityti savo pareiškimą?

A.SAKALAS. Lietuvos socialdemokratų partijos Seimo frakcijos pareiškimas.

“Išanalizavę konservatorių programą ir palyginę su mūsų programa, konstatuojame, kad jų pagrindinės nuostatos ekonomikos, socialinių reikalų, teisėtvarkos politikos srityse yra nesuderinamos su mūsų programa, todėl naujajame Seime šiuo metu mes veiksime kaip savarankiška opozicinė frakcija. Mes ir šiame Seime ginsime sandomų žmonių, jaunų šeimų ir negalinčių dirbti interesus.

Mes pritarsime bet kurių partijų siūlymams, jeigu jie atitiks mūsų programinių dokumentų nuostatas, ir argumentuotai oponuosime kitiems siūlymams, teikdami savuosius. Kartu pabrėžiame, kad ieškosime bendro sutarimo su valdančiąja partija ir kitomis partijomis, kai bus sprendžiami užsienio politikos, valstybės saugumo ir kiti bendri nacionaliniai klausimai.

Frakcijos seniūnas - A.Sakalas, seniūno pavaduotojas - R.J.Dagys, frakcijos nariai: A.Akstinavičius, V.P.Andriukaitis, A.Butkevičius, R.Dovydenienė, N.Medvedevas, J.Olekas, A.Sysas, V.Stasiūnaitė, J.Valatka ir R.Zuoza.” Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Lietuvos demokratinės darbo partijos frakcijos pateiktas tikrai sąrašas. Tai turbūt norėsite žodžiu padaryti pareiškimą?

Č.JURŠENAS. Gerbiamasis Seimo Pirmininke, mielieji kolegos! Lietuvos demokratinės darbo partijos frakcija skelbiasi opozicine frakcija. Mes būsimės konstruktyvi opozicija, palaikysime visus tuos Seimo sprendimus, nesvarbu, kas juos suformuluos, pateiks: ar dauguma, ar kurios nors kitos partijos ir frakcijos, kurios ištis tarna Lietuvos reikalui, Lietuvos žmonėms ir demokratijos stiprinimui.

Frakcijos posėdis įvyko šiandien. Dalyvavo visi 12 Seimo narių, LDDP narių, ir tie, kurie kartu su mumis. Frakcijos seniūnu išrinktas Č.Juršėnas, pavaduotojomis - S.Burbienė ir I.Šiaulienė. Frakcijos sudėtis tokia (abėcėlės tvarka): S.Burbienė, V.Einoris, P.Gylys, Č.Juršėnas, J.Karosas, G.Kirkilas, P.Papovas, A.Plokšto, M.Pronckus, A.Salamakinas, L.M.Stankevičius ir I.Šiaulienė.

Prašome gerbiamąjį Pirmininką registruoti mūsų frakciją.

PIRMININKAS. Seimo Demokratų frakcijos pareiškimas taip pat labai trumpas - vienas sakinyss ir trys parašai, tačiau yra nemaža deklaracija, kurią turbūt ponas S.Pečeliūnas nori paskelbti.

S.PEČELIŪNAS. Ačiū. Lietuvos Respublikos Seimo Demokratų frakcijos deklaracija.

“Lietuvos žmonių valia buvo atkurta nepriklausoma valstybė, demokratinė santvarka, vykdomos ūkio reformos.

Tarptautinis Lietuvos pripažinimas - reikšmingas etapas, kuriant nepriklausomą demokratinę Lietuvą, siekiant mums visiems svarbaus tikslo - integruotis į Vakarų politines ir ekonomines struktūras. Mūsų laukia svarbūs darbai.

Suvokiame, kad valstybė - pagrindinė tautos gyvenimo forma, jos siekimų įgyvendinimo būdas. Visi valstybės įgaliojimai kyla iš Tautos. Lietuvos Respublikos Seimo nariai - Tautos atstovai.

Sieksime, kad Lietuvos valstybė būtų:

- demokratinė, kurioje būtų užtikrintos žmogaus teisės ir laisvės,
- teisinė, savo veiklą grindžianti įstatymu,
- pilietinė, derinanti bendražmogiškąjį solidarumą su laisva iniciatyva.

Suvokiame, kad laikas diktuoja Tautai, valstybei bei politinėms jėgoms veikimo būdus. Mūsų tikslas - dora ir teisinga Lietuva. Jos siekdami remsimės teise, demokratijos principais, socialiniu teisingumu.

Esame Lietuvos piliečiai. Atstovaujame žmonėms, savo darbu pelnantiems kasdieninę duoną mieste ir kaime, žmonėms, siekiantiems gerovės sau ir Lietuvai.

Demokratų frakcija laikysis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir kitų įstatymų, stiprins Lietuvos nepriklausomybę ir gins jos teritorinį vientisumą.

Pasirašo: S.Pečeliūnas, A.Švitra, J.Matekonienė.” Pareigos nurodytos. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Dar viena frakcija, kurios pavadinimą suradau ir perskaičiau, tačiau visus tris narius jau esu pats pristatęs.

Matau, kad dar viena frakcija nori registruotis. Ponas R.Smetona.

R.SMETONA. “Gerbiamasis Seimo Pirmininke! Mes, Seimo nariai: S.Buškevičius, R.Karbauskis, R.Smetona, siekdami stiprinti Lietuvos valstybingumą, puoselėti tautiškumą, įtvirtinti demokratiją, tarnauti mūsų tautos ir kiekvieno piliečio gerovei, siekdami geriau įgyvendinti savo rinkimų programas ir rinkėjams duotus įsipareigojimus, siekdami bendradarbiavimo ir sutarimo su visomis politinėmis jėgomis ir frakcijomis Seime, įkuriame ir prašome įregistruoti Lietuvos Respublikos Seimo jungtinę frakciją.

Frakcijos seniūnas - R.Smetona, frakcijos seniūno pavaduotojas - S.Buškevičius, frakcijos narys - R.Karbauskis.” Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū ponui R.Smetonai. Taigi esame gavę septynių frakcijų deklaracijas, tuo pačiu frakcijos yra registruojamos, ir kviečiu frakcijų seniūnus rytoj 9.10 val. į Seniūnų pasitarimą 308 kambaryje.

Dabar, gerbiamieji Seimo nariai, mes turime malonią progą pagal jau nusistovėjusią mūsų tradiciją pasveikinti vieną šiandien gimusį. Tai yra Seimo narys Rimantas Pleikys, kurį nuoširdžiai sveikinam. (Plojimai) Kai kam iš tikrųjų sekasi.

Lietuvos Respublikos Seimo kreipimosi projekto svarstymas

Dabar, gerbiamieji kolegos, mes turime dviejų dokumentų projektus. Abiejų sumanytojas yra Seimo narys V.Landsbergis, ir nors vieno iš jų - deklaracijos dėl Lietuvos valstybės seimų - tekstą labai padėjo rengti Č.Stankevičius, tačiau jis sutiko, kad aš būčiau pranešėjas šiuo klausimu ir pateikčiau. Aš norėčiau tuos du dokumentus pateikti kitokia tvarka. Pirmiausia, man regis, kas būtų svarbiausia, - tai, kad Seimas kreiptųsi savo žodžiu šiandieną į Lietuvos piliečius. Galbūt mes šitą dokumentą galėtume priimti. Jeigu jūs sutinkate, aš tuoj papasakosiu, kaip jis buvo jau dabar, pasikvietus neformaliai pasitarimui Seimo frakcijų atstovus, kai kurių partijų vadovus, redaguojamas ir rengiamas šitam pateikimui, - ne pirminis pavidalas, o jau redaguotas, parengtas tekstas, kurį, aš tikiuosi, galbūt jūs irgi spėjote gauti išplatintą. Ar jūs sutinkate, kad mes pirmiausia svarstytume kreipimąsi? (Balsai salėje) Yra sutarimas, ačiū jums.

Taigi kreipimosi tekstas yra prieš jus, data dabar jau 25 dienos, mes ką tik dirbome su šituo tekstu. Kadangi mes galbūt jį priimsime, pabandykime pirmą kartą užsiregistruoti. Kažkas neveikia. Jau? Prašom paspausti mygtukus. Visi įsidėmėkite, kuriems tai buvo pirmasis kartas.

Užregistruoti 122 Seimo nariai. Registracija diskusijai. Kas norėtų kalbėti? O tuo tarpu aš galiu perskaityti tą kreipimąsi, koks jis dabar yra suredaguotas. (Balsai salėje) Vis dėlto aš turbūt perskaitysiu, tegu girdi tie žmonės, kurie klausosi mūsų posėdžio.

“Lietuvos piliečiai, mielieji Lietuvos žmonės, naujai išrinktas Lietuvos Seimas pradeda darbą valstybei sunkiomis didžiulių skolų ir energetinio neapsirūpinimo sąlygomis. Tačiau mes žinome jūsų įpareigojimą ir ateiname ryžtingai gerinti įstatymų, formuoti būsimų biudžetų, prižiūrėti vykdomosios valdžios. Šio darbo

imamės vedami teisingos, gražios ir saugios Tėvynės idealo. Matome žmones, kurie tiesiasi nusimesdami vargo, pažeminimo, nusiminimo slogutį, ir sakome visiems: pakelkime galvas, pasipriešinkite doroviniam pakrikimui. Kartu su jumis kantriai kursime civilizuotą, išlaisvintą, pelningą rinkos ūkį, jungsimės į besivienijančią Europą ir į saugų pastovumą teikiančią Šiaurės Atlanto sutarties organizaciją. Šį kelią pasirinkome Kovo 11-ąją ir apgynėme Sausio 13-ąją. Juo ateisime į visuomenės gerovę, kurią užtikrins darbas ir griežta teisinės valstybės tvarka. Daugiau vilties, daugiau pasitikėjimo. Ateina geresni laikai. Prieš mus - kūrybiškos veiklos erdvė.”

Ar tie, kurie užsirašė diskusijai, nori kalbėti? (Balsai salėje) Paklausti. Ponas A.Sakalas turbūt, nes mes deriname tekstą, ar ne? Taip.

A.SAKALAS. Gerbiamasis Pirmininke, man regis, būtų racionaliau tik vieną raidę pataisyti. Ten parašyta: “pakelkime galvas”, o toliau rašoma “pasipriešinkite”. Man regis, racionaliau būtų rašyti “pasipriešinkime”.

V.LANDSBERGIS. Visai sutinku. Priimu šitą.

Ponas M.Pronckus.

M.PRONCKUS. Jo Ekscelencija Prezidente, aukštasis Seime, šiandien gerbiamasis V.Landsbergis pateikė Seimui svarstyti gana keistą kreipimąsi į Lietuvos žmones. Jame, kaip dažnai tarp konservatorių įprasta, daug kas apverčiama aukštyn kojom. Kitaip tariant, bandoma užmiršti, ištrinti iš žmonių atminties Lietuvos ūkio niokojimo mastą konservatorių valdymo metu. Kad nebūčiau abstraktus, keletas to laikotarpio priminimų. Apie katastrofiškus padarinius žemės ūkyje Pirmininkui primins Seimo agrarininkų dovanojamas jam leidinėlis “Rodos, ir karo nebuvo”.

Bet daug įdomaus yra ir be žemės ūkio. Pacituosiu keletą 1992 m. kovo 19 d. Lietuvos banko, vienos iš autoritetingiausių ekonominių institucijų, pasiūlymų ir išvadų. Taigi juose, tada adresuotuose Lietuvos Respublikos Aukščiausieji Tarybai, rašoma: “Ligšiolinė Vyriausybės ekonominė politika, nukreipta daugiau į spekuliaciją negu į gamybą, sukėlė (...). Lietuvos ūkyje pastebimi insulto požymiai. Tiekimo ir pačios gamybos sferose visiškai to žodžio prasme yra chaosas. Medžiagų, žaliavų, kuro, energetinių resursų, plataus vartojimo prekių kainos išaugo tiek, kad pagaminta produkcija netenka paklausos. Per 1992 m. du pirmuosius mėnesius vartotojai gavo tik pusę praėjusių metų to paties laikotarpio pramonės produkcijos apimtį. Įgyvendinama ekonominė politika jau paralyžiavo lito įvedimą. Tokiomis sąlygomis dar labiau paaštrėjo būtinybė suvokti, kas skubiai darytina, kad mūsų valstybės neišstiktų ekonominė ir politinė katastrofa.”

Ekonominės ir politinės katastrofos pavyko išvengti, tačiau tai pasiekta ne jūsų ir ne jūsų partijos dėka, pone Landsbergi! (Balsai salėje) Šiandien niekas neteigia, kad Lietuvoje ekonominė ir socialinė būklė yra lengva. Bet jūs ir atėjote į valdžią tam, kad ją sparčiai gerintumėte. Jeigu tikėtume jūsų pažadais, turėtume pakankamai kompetentingų žmonių, kurie žino, kaip įgyvendinti 17 jūsų partijos parengtų programų, ir po to, maždaug po pusantrų metų, padaryti mus maždaug dvigubai turtingesnius, todėl - pirmyn, prie darbo. Tauta dirba, jos raginti prie darbo nereikia, o jei bandote tokiais pareiškimais raginti savus, savos kompanijos žmones, tai kompromituoja jus, nes parodo jūsų partiją bejėgę, nesugebančią susigaudyti šiuolaikinėje ekonominėje situacijoje. Todėl jūsų valdančiosios partijos labui, aš manau, toks kreipimasis, kurį siūlo V.Landsbergis, nereikalingas, ir aš esu prieš jį.

V.LANDSBERGIS. Ačiū ponui M.Pronckui, nors aš neišgirdau, kaip jis siūlo taisyti, gerinti ar keisti šitą tekstą. Aš norėčiau prašyti kitų kalbančiųjų dėl kreipimosi teksto neviršyti dviejų minučių. (Balsai salėje) Penkių, gerai.

Pone Bičkauskai, prašom.

E.BIČKAUSKAS. Centro sąjungos frakcija mano, kad Seimas iš tikrųjų turėtų ir gali pradėti savo darbą pareiškimu, nukreiptu į ateitį. Pirmasis pareiškimo projektas, mūsų nuomone, buvo kritikuotinas, dabar jis yra pataisytas. Galbūt galima su kai kuo sutikti ar ne visai sutikti, bet Centro sąjunga palaikys jį.

V.LANDSBERGIS. Ačiū. Seimo narys ponas K. Bobelis.

K.BOBELIS. Gerbiamasis Pirmininke, aš manau, kad Seimas, pradėdamas naują darbą, labai gerą pavyzdį parodo, padarydamas pareiškimą Lietuvos visuomenei. Aš šiame pareiškime nieko blogo nematau, tai mus skatina vieningai dirbti ateityje, todėl aš siūlau šį pareiškimą priimti.

V.LANDSBERGIS. Ačiū už jūsų paramą. Seimo narys ponas A.Kubilius.

A.KUBILIUS. Gerbiamasis Pirmininke, aš siūlau remiantis Seimo statuto 178 straipsniu priimti rezoliuciją be pataisų, t.y. kreipimąsi be pataisų.

V.LANDSBERGIS. Ačiū. Ponas A.Sakalas. Matau jį vėl užsirašiusį.

A.SAKALAS. Gerbiamasis Pirmininke, aš savo pasiūlymus jau esu pasakęs kabinete, dalyvaujant kitų partijų atstovams, nebeturiu ko pridurti, o užsirašiau dėl to, kad mane buvot iš pirmos eilės išbraukę, tik dėl to. Aš kviesiu mūsų frakciją paremti šitą pareiškimą.

V.LANDSBERGIS. Ar jūs remiate pasiūlymą priimti taip, kaip yra?

A.SAKALAS. Taip.

BALSAS IŠ SALĖS. Su pataisyta raide!

V.LANDSBERGIS. Taip, būtinai, ta raidė jau pataisyta.

Seimo narė ponia R.Rastauskienė.

R.RASTAUSKIENĖ. Jau pasakė A.Kubilius tą nuostatą. Aš atsisakau žodžio.

V.LANDSBERGIS. Seimo narė ponia K.Prunskienė.

K.D.PRUNSKIENĖ. Aš siūlyčiau keisti priešpaskutinį sakinį - "ateina geresni laikai". Šiandien iš tikrųjų dar sunku konstatuoti, kad jie jau ateina. Manau, kad reikėtų taip formuluoti: "Bendromis pastangomis siekime, kad ateitų geresni laikai."

V.LANDSBERGIS. Ačiū už jūsų pasiūlymą. Taip pat buvo pasiūlymas, kurį jau parėmė, kad nebūtų tekstas keičiamas. Pone Gyl, jūs norite ką pasakyti?

P.GYLYS. Kiekvienas dokumentas, gerbiamasis Pirmininke, turi tam tikrą tikslą arba kelis tikslus. Tai aš čia matau du, vieną iš jų paslėptą - konstatuoti labai sunkią ekonominę padėtį. Ir aš sutinku su tuo, kad padėtis nėra labai gera. Jeigu nėra tikslo pasakyti, kad tas paveldas labai trukdys naujai valdžiai, ir jeigu nebus pripažinta, kad buvo tam tikrų gerų pasikeitimų mūsų ekonomikoje (ir tai rodo vertinimai, kurie yra ne tik mūsų valstybėje, bet ir užsienyje, kuriuos duoda profesionalūs ekonomistai bei politikai), tai, manau, mes tada galime priimti šitą pirmąją dalį, pirmąją pastraipą kaip konsoliduojančią. Ir vis dėlto čia reikėtų pataisymų. Pirmiausia frazė apie didžiules skolas. (Balsai salėje) Skaičiai rodo, kad iš tikrųjų mes esame įsiskolinę (pirmas sakiny), bet mūsų valstybė įsiskolinusi kur kas mažiau, jeigu skaičiuotume vienam gyventojui, negu daugelis Vidurio Europos valstybių. Būkime "biedni", bet teisingi!

Kai kas kalbėjo apie vadovėlius. Norėčiau priminti, kad mes gyvename kredito pasaulyje, t.y. skolinimosi pasaulyje. Ir aš esu tikras, kad po šio Seimo kadencijos mūsų įsiskolinimas bus didesnis negu dabar, nes mes norime kreditų tam, kad būtų galima plėtoti mūsų ūkį. Todėl, manau, tai nėra visai tikslu, kaip nėra tikslu "energetinis neapsirūpinimas", nes nėra tokia bloga padėtis, kad ją reikėtų šitame pareiškime pabrėžti.

Na, ir noriu grynai redakcinį pataisymą pasiūlyti. Nėra tokios sąvokos "pelningas rinkos ūkis". Gali būti pelninga įmonė, ferma. Bet nėra tokio pasakymo, kad pelningas yra rinkos ūkis. Rinkoje gali būti pelningų ir nepelningų įmonių. Aš siūlyčiau išbraukti žodį "pelningas", o kad civilizuota - labai būtų gerai.

V.LANDSBERGIS. Gerai. Ačiū ponui P.Gyliui. Iš tikrųjų tai vėl pasiūlymas kai ką keisti, kai ką redaguoti. Čia galima būtų pradėti diskusiją. Aš nenoriu, tai nėra mano pareiga diskutuoti ir patikslinti tai, kas buvo pasakyta abejotina pono P.Gylio lūpomis. Mes turime apsispręsti ar taip, kaip numato Statutas, taip, kaip pasiūlė Seimo nariai ir daug kas pritarė, priimti šį jau redaguotą derintą dokumentą tokį, koks jis yra, arba siūlyti jį redaguoti dar kartą, jeigu tokį pasiūlymą palaikys daugiau kaip trečdalis Seimo.

Ar yra reikalaujančių jį redaguoti? (Balsai salėje) Yra reikalaujančių redaguoti. Tada balsuosime. Galbūt pakeldami rankas balsuosime? (Balsai salėje) Elektronika? Gerai. Balsuosime taip. Ar pritariame reikalavimui toliau redaguoti šį projektą? (Balsai salėje) Yra toks reikalavimas iš kairiosios pusės. Jeigu jį parems daugiau kaip trečdalis Seimo, tai tada redaguosime. Jeigu neparems daugiau kaip trečdalis Seimo, priiminėsime taip, kaip yra, nes mes iš tikrųjų daug redagavome. Taigi balsavimas.

Kas remia reikalavimą redaguoti? Iš 84 balsavusių, kaip matote, tik 9 parėmė šitą reikalavimą redaguoti. Tokiu būdu dokumentas bus priimamas, o ne redaguojamas.

Kas už tai, kad būtų priimtas šis dokumentas? (Balsai salėje) Rankomis? Prašom.

BALSŲ SKAIČIUOTOJAS. Už balsavo 104 Seimo nariai.

PIRMININKAS. Kas prieš?

BALSŲ SKAIČIUOTOJAS. Prieš - 3 Seimo nariai.

PIRMININKAS. Kas susilaikė?

BALSŲ SKAIČIUOTOJAS. Susilaikė 7.

PIRMININKAS. Už balsavus 105 Seimo nariams (pridedu savo balsą), prieš balsavus 3 ir susilaikius 7, kreipimasis yra priimtas.

Aš dėkoju Seimui už tai, kad mes galėjome tarti šį žodį Lietuvos žmonėms.

Deklaracijos “Dėl Lietuvos Respublikos seimų” projekto sv.

Antrasis dokumentas, kurį norėčiau jums pateikti, yra deklaracija “Dėl Lietuvos Respublikos seimų”. Jūs turite šį dokumentą. Aš manau, nėra reikalo jo ištiesai skaityti. Aš galiu šiek tiek komentuoti. Manau, kad turbūt reikia truputį pakomentuoti, nes mes susiduriame ne tik su tam tikrais skaičiavimo būdais - kiek tų seimų Lietuvoje yra buvę, bet ir su kai kuriais nesusipratimais, kai Steigiamasis Seimas nebūna laikomas Seimu ir skaičiuojamas arba kai Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, atkūrusi valstybę, iškrenta iš tos Lietuvos nepriklausomos valstybės parlamentų tradicijos. Mes tai pastebėjome dar 1992 m. spalio 29 d. Aukščiausiosios Tarybos akte “Dėl atkuriamo Lietuvos Respublikos Seimo”, kuriame buvo pastebėta, jog ir prieškario Lietuvos seimai, ir Aukščiausioji Taryba, atkūrusi Lietuvos nepriklausomybę, tęsia tą pačią Lietuvos seimų tradiciją, eidama jau į renkamą naująjį Lietuvos Seimą. Ten buvo pasakyta, kad Aukščiausioji Taryba tebebuvo vadinama tuo sąlyginiu vardu, kuris yra perimtas iš ankstesnės epochos, iš okupacijos ir nedemokratinės struktūros. Todėl prie to sąlyginio vardo, kurį buvome paveldėję, yra tikslinga pridėti papildantį ir prasmingą antrą Atkuriamojo Seimo pavadinimą, kad nepriklausomos Lietuvos valstybės parlamentai visi būtų tuo pačiu vardu vadinami su tam tikrais papildomais žodžiais, kaip Steigiamasis Seimas arba kaip Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas.

Štai kokie motyvai buvo mano mintyse, kai aš projektavau šį dokumentą, kurį paskui padėjo man toliau parengti Č.Stankevičius. Dabar lauksiu jūsų pastabų, ir mes spręsimė, ar jį priimame, ar svarstome. Galbūt dokumentas yra pristatytas. Jeigu jūs turite man klausimų, aš galiu atsakyti ne kaip Seimo Pirmininkas (man tenka būti dviejuose asmenyse), o kaip Seimo narys, kuris pateikė šį projektą.

Pone Bičkauskai, jūs turite man klausimą, kiek aš matau. Ar jūs norite tarti žodį?

E.BIČKAUSKAS. Klausimą ir repliką. Galbūt naujieji Seimo nariai truputėlį vėliau supras, bet Statute įrašyta taisyklė, kad posėdžio pirmininkas negali pristatinti dokumentų, yra labai logiška. Tai replika dėl vedimo tvarkos.

Dabar dėl paties dokumento. Iš esmės Centro sąjunga irgi svarstė šį dokumentą. Ji mano, kad jį būtų galima priimti, bet jis yra redaguotinas bei dar svarstytinas, ir norėtų, kad šiandien šis dokumentas nebūtų priimamas. Ačiū.

PIRMININKAS. Ar Centro sąjungos frakcija ir kiti Seimo nariai sutiktų, kad šis dokumentas yra pristatytas? Aš suprantu, kad reikėjo man, kaip Seimo Pirmininkui, suteikti sau žodį kaip Seimo nariui.

E.BIČKAUSKAS. Aš manau, kad sutiktų, kad būtų pristatytas.

PIRMININKAS. Ar yra kitų nuomonių? Ar galima bendru sutarimu pritarti, kad dokumento projektas pristatytas? Yra klausimų? Taip. Prašom.

Prašom, pone Patackai.

A.V.PATAČKAS. Norėjau paprašyti pakomentuoti 1936 m. Seimą ir tą sakinį, kuris yra dokumente apie šį Seimą.

PIRMININKAS. 1936 m. Seimas buvo renkamas ypatingu, ne visai demokratiniu būdu, tačiau tai buvo Lietuvos Seimas. Jis buvo renkamas vadinamojo cenzinio balsavimo būdu, kai kandidatų sąrašus sudarė žemutinės valdžios grandys. Taigi to Seimo rinkimai neatspindėjo visuotinės demokratijos. Tuo metu partijos negalėjo pateikti savo kandidatų sąrašų. Kandidatų sąrašus pateikė savivaldybės. Pagal tuos sąrašus buvo balsuojama ir renkami Seimo nariai. Galėtų kilti klausimas: ar tai buvo Seimas, ar ne Seimas? Jis dirbo kaip Lietuvos Seimas. Aš manau, kad būtų sunku paneigti, jog tai nebuvo Lietuvos Seimas. O tai, kad jis neturėjo visų tautos suvereniteto raiškos galių, tai yra labai svarbi išlyga, kurią, aš maniau, būtinai reikia šitame dokumente padaryti. Be to būtų negerai.

Prašom, pone Bogušis.

V.BOGUŠIS. Gerbiamasis Seimo Pirmininke ir kartu pranešėjau dėl šitos rezoliucijos! Aš tikrai norėčiau priminti ir pasakyti nedidelę pastabėlę, kad 1936 m. Lietuvoje buvo uždraustos visos politinės partijos ir politinės organizacijos, liko tik viena Tautininkų partija. Gerbiamasis pranešėjau, vargu ar verta politinėmis deklaracijomis revizuoti istorinius faktus. Ko gero, istoriją palikime istorikams, o politiką - politikams, nes šie tarpukario Lietuvos istoriniai momentai nėra išanalizuoti, nėra įvertinti. Vieni kriterijai buvo sovietų Lietuvos, kiti - mūsų istorikų išeivių užsienyje. Aš kaip tik per pertrauką išvažiavau pasidomėti ir Švobos vertinimais, ir Sruogienės, ir tai tikrai sukelia didelių kontroversijų. Aš siūlyčiau atidėti šitą projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. Aš supratau jūsų pasiūlymą. Kaip dokumento pateikėjas, aš galiu pasakyti tai, kas yra visiškai neabejotina: Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. aktu atkurtoje ir piliečių apgintoje valstybėje iki 1940 m. buvo Lietuvos seimai. Kurį laikotarpį jų nebuvo, bet Lietuvos seimai buvo, ir tas laikotarpis buvo. Jis iš esmės skiriasi nuo to laikotarpio, kai nebebuvo Lietuvos valstybės. Štai kodėl aš nemanau, kad čia yra politika. Aš manyčiau, kad kaip tikrai pabrėžimas, jog politinės partijos negalėjo kelti kandidatų į vieno iš tų

Seimų rinkimus, būtų politikos įtraukimas į tam tikrą valstybės gyvenimo tarpsnio vertinimą. Tai buvo nepriklausoma valstybė, ir joje buvo seimai. Aš linkęs laikytis šio požiūrio. Ponas S.Malkevičius.

A.SAKALAS. Gerbiamasis Pirmininke, jeigu galima, kalbėsiu. Ar per šoninį mikrofoną? Atgal grįžti negalima, kaip jau negalima grįžti į praėjusį Seimą. Tai ar galiu kalbėti, Pirmininke?

PIRMININKAS. Pone Malkevičiaus, prašau.

S.MALKEVIČIUS. Gerbiamasis Pirmininke, šios deklaracijos tikslas yra pavadinti Aukščiausiąją Tarybą Atkuriamuoju Seimu. Man atrodo, dėl to negali būti jokių didelių prieštaravimų, ir aš pritariu tam, bet ar yra šios deklaracijos tikslas vertinti visus seimus, kokie jie buvo - geri ar blogi, ar jis turėjo tautos suvereniteto raiškos galių, ar ne, bet jie buvo seimai. Todėl aš siūlyčiau tai, kas yra parašyta po kablelio: "nors 1936 m. Seimas neturėjo tautos suvereniteto raiškos galių", iš viso išbraukti, ir tvarka, ir jokių ginčų.

PIRMININKAS. Toliau ponas A.Sakalas.

A.SAKALAS. Gerbiamasis Pirmininke, jeigu jūs siūlytumėte svarstyti, tarkime, pensijų padidinimo įstatymą ar, tarkime, biudžetinių įstaigų, ypač gydytojų, atlyginimų padidinimo įstatymą, mes, manau, tikrai pritartume bet kokiems jūsų siūlymams, jeigu jie, žinoma, būtų geri, tačiau mes dabar nesiuolome perrašinėti istorijos (čia prisijungiu prie Seimo nario V.Bogušio nuomonės). O mano klausimas būtų toks: ar jūs nebijote, kad bus precedentas, kad koks nors būsimas Seimas mūsų Seimą pakrikštys, pavyzdžiui, istorijos perrašinėtojų Seimu?

PIRMININKAS. Aš suprantu jūsų kalambūrą ta prasme, jog iš tikrųjų yra toks pavojus, jog galima perrašinėti istoriją. Mes esame matę tokių ketinimų, tokių pastangų. Aš nenorėčiau jų čia priminti. Aš nemanau, kad čia yra perrašinėjimas. Aš manau, kad čia yra patikslinimas ir įtraukimas tam tikrų papildomų korektyvų į tai, ką mes kaip vadiname, kaip suprantame ir kaip matome. Nemanau, kad papildyti Aukščiausiosios Tarybos, tos ypatingos Aukščiausiosios Tarybos, pavadinimą dar dviem žodžiais "Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas" būtų istorijos perrašymas. Manau, kad jūs per daug sureikšminote šitą momentą.

Prašau, pone Raškini.

A.J.RAŠKINIS. Pone Pirmininke, aš dėl vedimo tvarkos. Gal iš tikrųjų mes bandykime būti nuoseklūs ir pabandykime laikytis to Statuto, kuris dabar yra. Jeigu dabar vyko pristatymas, tai mes galime užduoti klausimus, gauti atsakymus, bet diskusijas iš tikrųjų atidėkime iki tada, kai bus diskusijų laikas, kai aptarinėsime. Mano tik toks pasiūlymas dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKAS. Aš manau, kad jūsų pasiūlymas labai geras. Man atrodo, aš atsakinėju į klausimus. Čia gal nėra tokios didelės diskusijos.

Ar, pone Kirkilai, turite klausimą, ar norite diskutuoti?

G.KIRKILAS. Gerbiamasis Pirmininke, aš klausimų neturiu. Aš norėčiau kalbėti frakcijos vardu.

PIRMININKAS. Dėl balsavimo motyvų?

G.KIRKILAS. Taip, dėl balsavimo motyvų.

PIRMININKAS. Ar tada, kai bus priiminėjamas dokumentas?

G.KIRKILAS. Galiu ir dabar.

PIRMININKAS. Ne. Dabar jis yra pristatomas. (Balsai salėje) Dabar tęsiame klausimus.

G.KIRKILAS. Ne, klausimų neturiu.

PIRMININKAS. Pone Beinortai, ar jūs turite klausimą?

J.BEINORTAS. Ar galiu? Gerbiamasis Seimo Pirmininke, aš norėčiau jūsų paklausti. Manau, kad mes svarstysime tą dalyką. Galbūt jums būtų priimtina šiame dokumente apsiriboti tikrai Aukščiausiąjai Tarybai naujo pavadinimo suteikimu ir atsisakyti seimų numeravimo, nes iš tikrųjų prieškarinės Lietuvos istorija po Steigiamojo Seimo turėjo pirmąjį, antrąjį, trečiąjį seimus ir neturėjo tikslo Steigiamajam Seimui suteikti numerį?

PIRMININKAS. Be abejo, tie numeriai atsirado vėliau istoriografijoje. Tie pirmieji seimai savęs nenumavo. Bet mes turbūt apsvaistysime jūsų pasiūlymą diskutuodami - ar suskaičiuoti mums, kiek yra buvę nepriklausomoje Lietuvoje seimų, ar nesuskaičiuoti. Čia net galų gale yra ne pavadinimas, o ar dabar išrinktas mūsų Seimas yra aštuntasis, ar ne aštuntasis. Jeigu mes galime suskaičiuoti, kad jis yra aštuntasis, tai galbūt galime tai ir pasakyti?

Pone Andriukaiti, jūs turite klausimą?

V.P.ANDRIUKAITIS. Taip, aš turiu klausimą. Sakykite, apskritai kokia yra šio dokumento prasmė ir tikslas? Kaip jūs jį suprantate, kaip pranešėjas? Kokį jūs turite tikslą?

PIRMININKAS. Mano mintis ir tikslas, jeigu mes priimsime šį dokumentą, yra vadinti visus nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstovų susirinkimus seimais, nedaryti skirtumo tarp 1990 m. išrinkto parlamento, atkūrusio ir apgynusio Lietuvos valstybę, ir po to išrinkto kito parlamento. Ar aišku? Man atrodo, aš tą patį sakau ne pirmą kartą.

Pone Kubiliau, jūs turite klausimą?

A.KUBILIUS. Taip. Ačiū. Pone Pirmininke, aš, išgirdęs čia tokią frazę, kuri buvo pasakyta, kad tai yra istorijos perrašymas, norėčiau vis dėlto išgirsti jūsų nuomonę, pone Pirmininke, ar nėra istorijos perrašymas kaip tik tai, kad šiandieninis Seimas yra bandomas vadinti penktuoju Seimu? Ar nėra istorijos perrašymas, bandymas teigti, kad 1936 m. nebuvo Seimo? Man atrodo, kad mes turėtume sutarti, kad iš tikrųjų istorija yra viena, seimų buvo visokių Lietuvos istorijoje. 1990 m. išrinkta Aukščiausioji Taryba turėjo visas suverenias galias. Man atrodo, kad tikrai mes galime pasiekti bendrą sutarimą šituo klausimu ir nereikia vieniems kitų kaltinti istorijos perrašymu, nes bet koku atveju kitokie traktavimai, bandymai skaičiuoti seimus kaip nors kitaip, atmetant vieną ar kitą Seimo numerį, teigiant, kad jis nebuvo kažkoks Seimas, - tai iš tikrųjų yra istorijos perrašymas.

PIRMININKAS. Aš manau, kad čia neverta būtų diskutuoti dėl kitokių istorijos perrašymų, kurių yra buvę. Galbūt tai buvo tiesiog skaičiavimo trūkumai, aritmetinės klaidos, nors būtų užtekę vienos rankos pirštus sulenkti ir būtų žinoma, kiek anoje Lietuvos Respublikoje, iki jos sunaikinimo, buvo seimų. Matyt, nebuvo skaičiuojama arba nebuvo lenkiami pirštai. Prieš tai buvęs Seimas buvo bandomas vadinti ketvirtuoju Seimu. Į tai galima žiūrėti kaip į istorijos perrašymą, bet aš žiūrėčiau kaip į aritmetinio skaičiavimo klaidą, ir mes galėtume neaštrinti tos problemos.

Ponia I.Šiaulienė papildomai. Prašau.

I.ŠIAULIENĖ. Esu priversta tokia tvarka papildyti, nes dingau iš sąrašo.

Geriamasis Pirmininke, aš nemanyčiau, kad istorikai nemokėjo skaičiuoti. Ir taip, kaip jūs siūlote numeruoti, tai yra tikrai istorinės logikos pažeidimas. Visų pirma Steigiamasis Seimas buvo Steigiamasis Seimas, po Seimo ėjo tie trys seimai. Ir tas 1936 metų Seimas, dėl kurio mes čia diskutuojame, nors apskritai tai nėra Seimo prerogatyva, reikėtų palikti tai istorikams, kaip čia ir buvo siūlyta, yra ketvirtasis Seimas. Ir jau ta pateikta chronologija, kaip čia, visiškai neatitinka. Aš labai apgailestauju, kad jūs turėjote nepakankamai patyrusius patarėjus rengiant šią deklaraciją. Galų gale yra išleisti mūsų Lietuvos valstybės teisės aktai. Ten irgi jau viskas sustatyta taip, kaip yra. Pažiūrėkime ir tarybinę istoriografiją, ir lietuvių užsienio istoriografiją, diskusijų dėl to nekyla. Man atrodo, kad mes, darydami tokius dalykus, čia tikrai keliame painiavą ir kišamės visai ne į savo darbo barą.

Kita vertus, aš suprantu norą, kad Aukščiausioji Taryba būtų skelbiama kaip Atkuriamasis Seimas. Palikime tai, istorikai tai sudėlios. Tuo labiau kad Aukščiausioji Taryba, išeidama, baigdama savo kadenciją, 1992 m. spalio 29 d. aktu tai patvirtino. Ir pasibaigtų čia visos diskusijos. O istorinės logikos tikrai nereikėtų keisti. Kaip bandė keisti tą istorinę logiką, mes turime labai daug istorijoje pavyzdžių. Visiems žinoma Orvelo pasakyta frazė: "Kas valdo praeitį, tas valdo ateitį." Bet jei kas bando ateitį valdyti keisdamas praeitį, tai dar niekam nepasisekė. Nelinkėčiau, kad mums taip "pasisektų".

PIRMININKAS. Ačiū poniai I.Šiaulienėi. Tik aš neišgirdau klausimo. Čia jau panašu į diskusiją, ir aš turėčiau ką pasakyti. Kad ir labai maža kalbos ir, matyt, logikos klaidelė, kai jūs sakote, kad buvo Steigiamasis Seimas ir buvo trys seimai. Reikėtų pasakyti, ir buvo dar trys, ir dar trys seimai. Buvo Steigiamasis jau Seimas ir dar trys seimai. Ir dar tas ketvirtasis Seimas, dėl kurio jūs norite, matyt, nuneigti, kad jo nebuvo, ir prasideda tada kaip tik ta istorijos perrašymo tendencija, kad štai Seimas buvo, bet jo nebuvo. Suprantate? Taigi jūs pati patenkate į tą situaciją, iš kurios siūlote išeiti. O mes bandome įvesti tam tikrą tvarką.

Man atrodo, klausimai baigti. Mums dabar reikia apsispręsti... (Balsai salėje) Taip. Gal jūs būkite malonus, prieikite tada prie mikrofono.

Ponas P.Gylys nori paklausti.

P.GYLYS. Taip. Aš pirmiausia turiu paklausti Pirmininko ir Seimo: ar mes neturime kito darbo? Pirmasis klausimas.

Antrasis klausimas. Ar iš tikrųjų, Pirmininke, mes tikime darbo pasidalijimu, kad politikai dirba savo darbą, istorikai dirba savo darbą? Istorikų daug, jie rašys, perrašinės, dar kartą perrašys istoriją.

Ir trečiasis klausimas. Ar galima žmogui instituciją, kurios jau nėra, perkrikštyti? Turėjo šansą Aukščiausioji Taryba pakeisti savo pavadinimą. To šanso neišnaudojo. Aš manau, kad tai buvo visiškai normalu, kad pakeistų pavadinimą... Ne, aš turiu galvoje, tada, iki...

PIRMININKAS. Pone Gyly, atsiprašau, aš...

P.GYLYS. Aš atsiprašau.

PIRMININKAS. Ar klausimą jūs galite?..

P.GYLYS. Klausimas yra toks. Ar galima perkrikštyti tai, ko jau nėra - ar tai žmogus, ar institucija?

PIRMININKAS. Na, čia nėra perkrikštyjimas ko nors kitaip, čia tik patikslinimas, kad jums kartais nekiltų abejonių, kur jūs buvote, kada buvote, kaip mes gyvenome tada? Ar jau buvo nepriklausoma Lietuva, ar dar jos nebuvo?

Č.JURŠĖNAS. Gerbiamasis Pirmininke, ar galima dar? Klausimas yra toks...

PIRMININKAS. Na, jau jums išimtis, pone Juršėnai. Jums ypatinga išimtis, nes jūs tikrai buvote nepaprastasis Seimo Pirmininkas.

Č.JURŠĖNAS. Ačiū, kad jūs taip vertinate. Aš to taip pat laikiu iš jūsų. Taigi, gerbiamasis Pirmininke, klausimas toks: pakeičiam pavadinimą: Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas. O ką darome su visais tais dokumentais? Jus irgi po to visus pakeičiame nauju pavadinimu?

PIRMININKAS. Jeigu jūs norite specialaus kokio nors apsidraudimo, gal būtų galima priimti papildomą protokolinį dokumentą, kad tai nereikalauja keisti dokumentų pavadinimo. Labai paprastas sprendimas. Jūs be reikalo būgštaujate.

Dabar tikrai klausimai baigti. Mes turėtume apsispręsti dėl diskusijos arba dėl pertraukos ir dėl dokumento derinimo tikriausiai kokioje nors bendroje komisijoje. Kokių yra Seimo narių pasiūlymų? (Balsai salėje) Dėl pateikimo. Galbūt jūs sutiksite, kad dokumentas yra pateiktas? (Balsai salėje) Taip. Ar galime balsuoti, kad pateikimas įvyko? (Balsas salėje) Taip, dėl balsavimo motyvų.

Ponas Č.Juršėnas dėl balsavimo motyvų. Pone Juršėnai...

G.KIRKILAS. Ar galima?

PIRMININKAS. Užsirašykite...

G.KIRKILAS. Taip, taip, aš. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai.

G.KIRKILAS. Gerbiamasis Pirmininke, jūs savo kalboje po to, kai jus išrinko, paminėjote, kad jūs esate šiek tiek menininkas. Aš su tuo tikrai galėčiau sutikti. Aš manyčiau, galbūt čia visiškai neblogas noras, šiame projekte nežvelgiu jokios blogos valios. Tačiau jau iš klausimų jūs turbūt sutiksite su tuo, kad kolegos iškėlė keletą labai rimtų problemų, kurias vargu ar mes šiandien per tą pusvalandį, kuris skirtas šiam klausimui, esame pajėgūs išspręsti. Aš manyčiau ir turėčiau tokį pasiūlymą. Galbūt jūs pats paprašytumėte šito klausimo pertraukos, sakykime, porai savaitių. Mes galėtume kreiptis į mūsų istorikus, surengti kokią rimtą mokslinę konferenciją, labai rimtai aptarti šitą klausimą ir galbūt... Kaip ir visi įstatymai, beje, yra siūlomi ekspertų ir specialistų. Aš abejoju, ar čia iš tikrųjų politikai yra pakankamai kompetentingi. Jūs juk suprantate, jog jei šiandien jūs, dauguma, priimsite šį sprendimą, tai, aišku, sukels gana didelių aistrų visuomenėje. Aišku, tai prieštarauja tai rezoliucijai, kurią mes ką tik priėmėme. Ačiū.

PIRMININKAS. Pone Kirkilai, jūsų pasiūlymas labai aiškus - padaryti pertrauką ir net ilgą pertrauką. Aš manau, kad mes Seime galime svarstyti, redaguoti šio dokumento tekstą, pasitelkdami ekspertus ir istorikus. To niekas nedraudžia. Tai gali būti labai naudinga.

Pone Skreby, ar jūs už tai, kad būtų pritarta po priėmimo, nes iš pono G.Kirkilo kalbos aš nesupratau. Po pateikimo, taip.

K.SKREBYS. Taip, gerbiamasis Seimo Pirmininke. Aš kaip tik siūlyčiau laikytis procedūros. Vienas - už. Vienas prieš jau kalbėjo. Aš esu už. Tokiu būdu būtų galima baigti procedūrą. Iš tikrųjų kviesčiau gerbiamuosius Seimo narius pritarti šiam dokumentui po pateikimo. Ir reiktų už tai balsuoti, aš manau, dabar.

PIRMININKAS. Jeigu ponas G.Kirkilas sutinka, kad jis kalbėjo prieš, tai tada iš tikrųjų kalbos baigtos.

G.KIRKILAS. Aš norėčiau, kad vis dėlto būčiau teisingai suprastas. Aš siūlau padaryti pertrauką, moksliskai išnagrinėti šitą klausimą ir pateikti parlamentui priimti sprendimą. Gerbiamasis Pirmininke, aš suprantu jūsų idėją, kad galbūt iš tikrųjų yra daug painiavos šituose seimuose ir čia reiktų kaip nors įvardyti. Ir mums reikia save įvardyti, aš tą suprantu. Bet aš nemanau, kad mes galime ekspromtu tokį rimtą klausimą šiandien priimti. (Balsas salėje: "Taigi ne šiandien, po pateikimo tikrai")

PIRMININKAS. Tai vis dėlto aš išaiškinu jūsų neaiškią kalbą, kad jūs nesutinkate, kad būtų pritarta po pateikimo. Taip? Aišku. Tai tada prašome balsuoti. Registruojamės.

Užsiregistravo 122 Seimo nariai. Prašome balsuoti. Kas už tai, kad būtų pritarta po pateikimo? Kas prieš arba susilaiko, tai vis tiek prieš.

Iš 110 Seimo narių už balsavo 79, prieš – 22, susilaikė 9. Taigi pritarta po pateikimo. Dar vienas. Prašome užrašyti 80 - už. Pritarta po pateikimo.

Dabar mes turėtume susitarti, kokios trukmės darome pertrauką ir kokių būdų sudarome derinimo komisiją. Frakcijos turbūt paskirs savo atstovus. Aš manau, kad frakcijos paskirs savo atstovus, pasitarsime, o per tą laiką bus suformuoti komitetai. Jie galės įsitraukti į šitą darbą taip pat.

Pone Kubiliau, jūs sutinkate su tuo?

A.KUBILIUS. Jeigu galite, įjunkite. Statuto 179 straipsnis numato, kad jeigu bus nutarta rezoliucijos projektą redaguoti (aš manau, mes jau nutarėme, kad jį redaguojame), tai yra sudaroma redakcinė komisija, ir Seimas turėtų nustatyti svarstymo datą ir laiką irgi pagal Statutą. Tai ar mes to negalime padaryti šiandien pasakydami, kad to teksto redagavimui mums užtektų galbūt šio vakaro, ir rytoj ryto. Mes rytoj turime seniūnų pasitarimą ir galėtume rytoj numatyti šito dokumento svarstymo pabaigimą. Jeigu tas variantas netinkamas, mes galbūt galime numatyti kitą artimiausių eilinių posėdžių dieną, t.y. ketvirtadienį. Bet aš nemanau, kad tai yra tokia globalinė problema, kaip sako G.Kirkilas. Iki aštuonių galima suskaičiuoti, na, baigus bet kokią mokslą.

PIRMININKAS. Aš linkęs pritarti šiek tiek ilgesniam laikui, bent iki ketvirtadienio - iki mūsų eilinio posėdžio antroje savaitės pusėje. Iš tikrųjų pabandykime susitarti ir derinti šį tekstą frakcijų atstovų pasitarime. Aš frakcijoms pasiūlysiu deleguoti savo atstovus, ir rytoj seniūnų pasitarime būtų galima sudaryti tą redakcinę komisiją. Galbūt frakcijoms reikia pasitarti. Dabar iš karto galbūt ir nenorėtų deleguoti. Ar sutinkate su tuo, kad rytoj iš ryto frakcijos pateiks savo atstovus į redakcinę komisiją? Ar galime priimti tokį susitarimą sutarimu? Ar galime priimti tai sutarimu, kad frakcijos deleguoja savo atstovus į redakcinę komisiją? Ačiū. Sutarimu.

Ponas A.Patackas.

A.V.PATACKAS. Aš vis dėlto norėčiau, kad prieš balsuojant galutinai mes turėtume istorikų išvadą dėl 1936 metų Seimo.

PIRMININKAS. Be abejo, mes galėsime paprašyti istorikų išvados, ar tai buvo Seimas, ar nebuvo Seimas. Ačiū. Šis klausimas tuo tarpu pabaigtas.

Pareiškimas dėl Liberalių reformų frakcijos įregistravimo

Gavau dar vieną pareiškimą dėl frakcijos registravimo. Galbūt Liberalių reformų frakcija leidžia man pačiam perskaityti, jis labai trumpas. Yra tiesiog pasiskelbimas, kad įkuriama Liberalių reformų frakcija, kurią sudaro pasirašę V.Martišauskas, A.Medalinskas ir K.Trapikas. Frakcijos seniūnas - A.Medalinskas, frakcijos seniūno pavaduotojas - K.Trapikas ir frakcijos narys - V.Martišauskas. Taigi jau turime 8 frakcijas ir jos visos yra registruojamos.

Lapkričio 26 d. plenarinių posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Dabar mums reikia apsvarstyti ir patvirtinti plenarinių posėdžių darbotvarkę rytdienai. Plenarinio posėdžio darbotvarkė. Visi turbūt turime, visi jau peržiūrėjome. Ar galime priimti sutarimu, ar yra norinčių kalbėti?

Č.JURŠĖNAS. Pirmininke...

PIRMININKAS. Taip, prašome.

Č.JURŠĖNAS. Gerbiamasis Pirmininke, mielieji kolegos! Mes esame parengę rezoliucijos projektą dėl Lietuvos Respublikos užsienio politikos tęstinumo. Autorius - P.Gylis. Vadovaudamiesi tuo, kad 1992 m. anas Seimas pradėjo, aš sakyčiau, nuo gero darbo priimdamas panašaus turinio rezoliuciją apie užsienio politikos tęstinumą ir prisimindamas, kad mano siūlymu tą rezoliucijos projektą parengė V.Landsbergis, atrodo, kartu su A.Saudargu, manau, būtų ne pro šalį padaryti tokį darbą ir dabar, galbūt mums surašius šį sykį projektą, bet visam Seimui pritarus. Todėl aš siūlau šitai įrašyti į rytdienos darbotvarkę - rezoliucijos projektas "Dėl Lietuvos Respublikos užsienio politikos tęstinumo". Pateikėjas - Seimo narys P.Gylis.

PIRMININKAS. Ačiū. Aš manau, kad Seimas galėtų pritarti tokiam papildymui. Galbūt įrašysime rezervinius klausimus ir tikriausiai mes jį svarstysime rytoj. Aš manau, kad rasime tam laiko. Kokia yra Seimo narių

nuomonė? (Balsai salėje) Yra pritarimas. Ačiū.

Jeigu aš suprantu, tai mes galime patvirtinti plenarinio posėdžio darbotvarkę rytdienai bendru sutarimu. Galime, taip? Ačiū jums.

Pareiškimui užsirašė ponas A.Stasiškis.

A.N.STASIŠKIS. Gerbiamieji kolegos, manęs paprašė panevėžiečiai perskaityti jų sveikinimą.

“Gerbiamiesiems Lietuvos Respublikos Seimo nariams. Kaip po nakties klajonių ir tamsos prašvinta rytmečio šviesi aušra, kaip sužeistieji kyla po sunkios ligos, šitaip gyvenimui prisikelia tauta. Tik nepraraskime vilties, tik nesustokim pakely, nes šis gyvenimas ištis pareikalaus daugiau, negu gali. Tad būkite darbingi, tad būkite teisingi, tad būkite sveiki ir laimingi!”

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos, Lietuvos politinių kalinių sąjungos Panevėžio skyrių nariai. Ačiū.

Aš perduodu Pirmininkui. (Plojimai)

PIRMININKAS. Labai ačiū. Prašome perduoti mūsų visų padėką. Tuo būdu šios dienos darbotvarkė yra baigta. Posėdis baigiamas.